

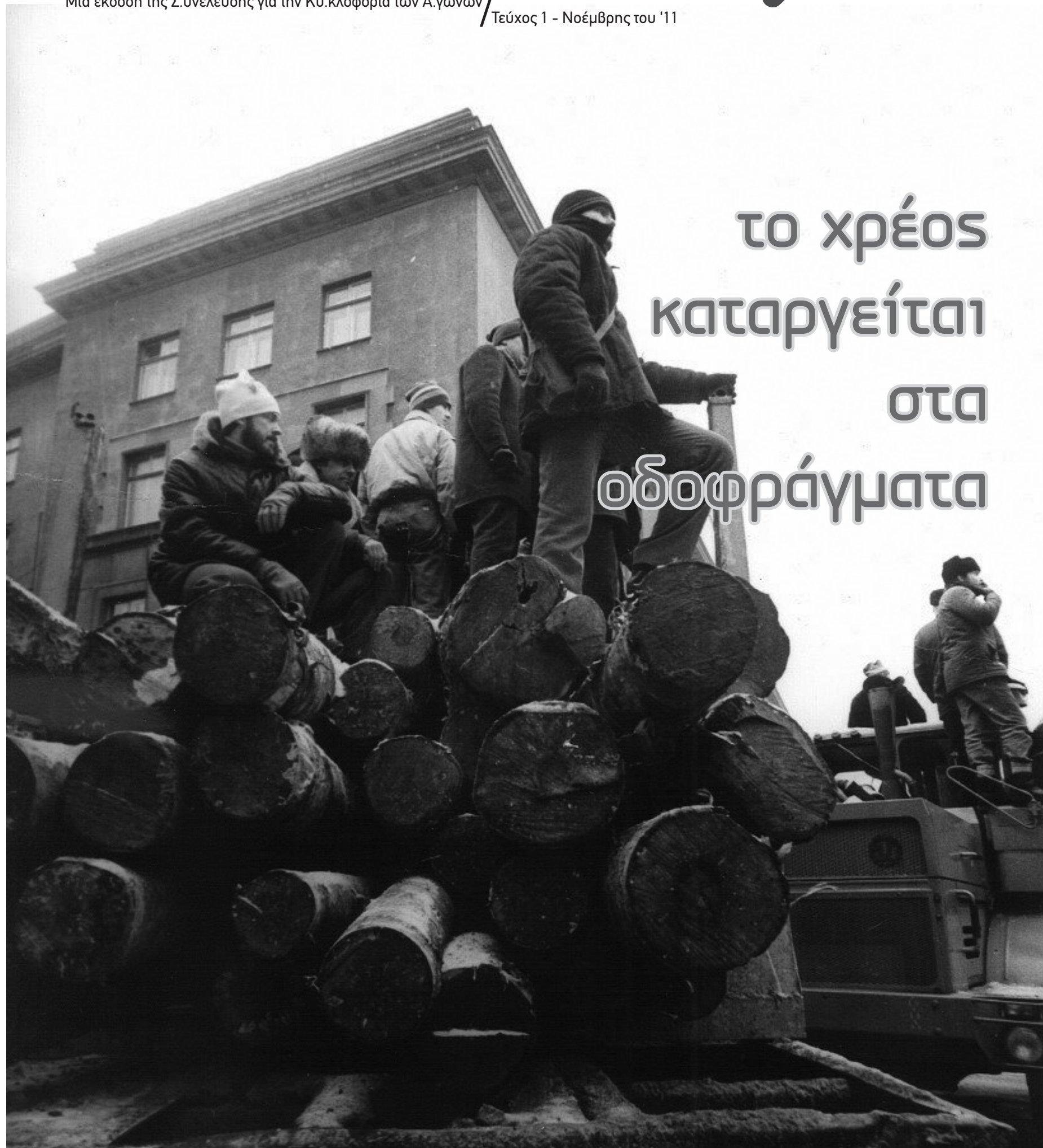
η σφήκα

που γυρνάει και τσιμπάει

Μία έκδοση της Σ.υνέλευσης για την Κυ.κλοφορία των Α.γώνων / Τεύχος 1 - Νοέμβρης του '11

το χρέος
καταργείται
στα
οδοφράγματα

Όλα τα άρθρα αυτού του τεύχους είναι αφιερωμένα στις κινήσεις των πλατειών των τελευταίων μηνών. Ως εκ τούτου προσπαθήσαμε με ένα συλλογικό κείμενο να περιγράψουμε σε αδρές γραμμές πως είδαμε εμείς σαν Σ.ΚΥ.Α. αυτή την ιστορία. Επιπλέον, προσπαθούμε με δύο ακόμα κείμενα από μέλη της συνέλευσης που συμμετέχουν στις διαδικασίες των γειτονιών να μεταφέρουμε την μικρή τους διαδρομή και τα ζητήματα που αυτές αντιμετωπίζουν. Τέλος, επειδή οφείλουμε να έχουμε και τα μάτια μας ανοιχτά για το τι γίνεται έξω, επεξεργαστήκαμε να μεταφράσουμε το κείμενο “Κίνημα στην Ισπανία - ...και ξαφνικά τα πάντα έγιναν πραγματικά” από το τεύχος νο. 90 του Wildcat.

Από τις απεργιακές διαδηλώσεις, στις κινητοποιήσεις των πλατειών...και πάλι πίσω

Μας έλαξε να ζούμε σε ενδιαφέροντες καιρούς. Ο χρόνος έχει συμπυκνωθεί εξαιρετικά. Η καπιταλιστική κρίση αγγίζει όλο και περισσότερες κοινωνικές σφαίρες -και σε ολοένα μεγαλύτερο βάθος- ενώ η επιχειρούμενη αναδιάρθρωση δεν έχει αντιμετωπίσει αντιστάσεις τέτοιες που να καταφέρουν να την ματαιώσουν. Είδαμε λοιπόν, αυτά τα δύο χρόνια μπροστά στα μάτια μας, έναν-έναν σχεδόν κάθε κλάδο εργαζομένων, να υποκύπτει απομονωμένος στη νέα ρύθμιση (ή καλύτερα απορύθμιση;) των αφεντικών και αυτό το κομμάτι της νοτιοανατολικής μεσογείου να βάζει πλώρη για να αποκτήσει νέα θέση στον παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας. Να

Τεθλασμένες του ανταγωνισμού

υποκύπτει, αν και όχι αναίμακτα, όχι χωρίς μπλοκαρίσματα, όχι χωρίς επιστρατεύσεις, νομικές κυρώσεις και καταστολή. Και παρότι γίνεται συνείδηση ολοένα και περισσότερο ότι οι κλαδικόι αγώνες είναι καταδικασμένοι και δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν την ολομέτωπη επίθεση των αφεντικών, δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί μια στρατηγική που να καταφέρνει να ξεπεράσει τους διαχωρισμούς -κλαδικούς, επαγγελματικούς και εθνικούς.

Από την στιγμή που σαν συλλογικότητα αντιληφθήκαμε, μαζί με κάθε άλλον που δεν απαντά στην υλική υποτίμηση (δηλ. οικονομική, πολιτική κλπ) του με ονειροβασία, την σφοδρότητα της επίθεσης που δεχόμαστε, στραφήκαμε στους αγώνες που δίνονται. Αγώνες με τις (όχι-και-τόσο-συχνές) υλικές τους νίκες μέσα στην κρίση και με τα όρια τους (ο κανόνας). Δεν πιστεύουμε σε κάποιο σχέδιο της θείας πρόνοιας ή στα αιτήματα που θα πρέπει να μεταλαμπαδεύσουν τα κάθε λογής πολιτικά γραφεία στους (άλλους) εκμεταλλευόμενους, βλέπουμε όμως, όπως λέει και ένα παλιό σύνθημα, την αναδιάρθρωση να περνάει από πάνω μας. Αναζητούμε λοιπόν νέους τρόπους με τους οποίους να απαντήσουμε, βλέποντας τις παραδοσιακές διαμεσολαβήσεις και συμμαχίες των μεσαίων και των κατώτερων τάξεων να καταρρέουν. Από την μια λείπουν τα παραδείγματα αγώνα που να βγαίνουν επιθετικά ενώ από την άλλη μέσα από τις κοινότητες αγώνα που αναδύονται, υπάρχουν φορές, που ούτε οι σχέσεις που συγκροτούν, ούτε ο δημόσιος λόγος που παράγουν έχουν χαρακτηριστικά ωθούν τους αγώνες προς τα εμπρός. Ανήκουν σαν διαμαρτυρίες στον παλιό κόσμο που σαρώνει τώρα η αναδιάρθρωση. Με μια κουβέντα δηλαδή, δεν έχει εκδηλωθεί εκείνη η εργατική ανταρσία που να μπλοκάρει την επίθεση των αφεντικών και να δίνει πρακτικές απαντήσεις στο πρόβλημα της επιβίωσής μας.

Πλατεία συντάγματος

Με ένα τέτοιο περίπου, σκεπτικό είδαμε τον κόσμο ξαφνικά και απρόσμενα να συγκεντρώνεται στις πλατείες, να κλείνει τους δρόμους, να συμμετέχει στις διαδικασίες των λαϊκών συνελεύσεων. Δεν επρόκειτο για τις πλατείες που ξέραμε, δεν επρόκειτο για εκείνο το ξέφωτο ανάμεσα στα εμπορικά, αλλά για ένα χώρο πολιτικής διαμαρτυρίας, ένα χώρο έντονων πολιτικών διεργασιών και ζυμώσεων, ένα χώρο ελεύθερης έκφρασης. Μέχρι την στιγμή του ξεπάσματος των συγκεντρώσεων στις πλατείες, ήταν οι απεργιακές συγκεντρώσεις εκείνες που είχαν τον ρόλο της κεντρικής έκφρασης της δυσανεξίας. Οι απεργίες όμως αφορούν κυρίως τους εργαζόμενους του δημόσιου τομέα και τα συνδικάτα εκτός του ότι είναι απαξιωμένα (και καλώς) στα μάτια των εργαζομένων, αδυνατούν να οργανώσουν τους νέους εργαζόμενους που κινούνται στο θολό εργασιακό πεδίο μεταξύ εξαρτημένης εργασίας και αυτοαπασχόλησης. Υπήρχε λοιπόν (και υπάρχει) διάχυτη η αίσθηση ότι χρειαζόμαστε νέες μορφές αγώνα. (Αυτό ακριβώς προσπαθήσαμε να εκφράσουμε και με την προκήρυξη “Έτσι και αλλιώς για το καλάθι της νοικοκυράς θα γεμίζει μόνο με πέτρες” που μοιράσαμε τη μέρα της γενικής απεργίας της 11ης του Μάη.)

Γι' αυτό και ήμασταν εκεί από τις πρώτες μέρες και κατά την γνώμη μας όποια κριτική έχει να προσάψει κανείς σε αυτό ή σε κάποιο άλλο κίνημα, παρουσιάζει ενδιαφέρον μόνο απ' την στιγμή που αποτελεί μέρος μίας πρακτικής πρότασης παρέμβασης. Σίγουρο είναι βέβαια ότι και η συνέλευση μας σαν διαδικασία δεν ήταν όσο ενεργή και συγκροτημένη θα θέλαμε στην παρέμβασή της, παρότι υπήρχαν μέλη μας που συμμετείχαν στις διαδικασίες είτε σαν ομιλητές, είτε σε ομάδες εργασίας, είτε με κείμενα, πανό, αφίσες κ.τ.λ. Και όταν λέμε ότι η διαδικασία μας δεν ήταν τόσο συγκροτημένη όσο θα θέλαμε, εννοούμε ότι δεν παρεμβαίναμε με όση συνέπεια και συνέχεια απαιτούσαν οι περιστάσεις απέναντι σε απόψεις, αντιλήψεις και πρακτικές που κατά τη γνώμη μας πήγαιναν πίσω τα πράγματα παραμένοντας εγκλωβισμένες στα πλαίσια του κόσμου της διαμεσολάβησης (αριστερά) και των διαχωρισμών (εθνικοί, ειδικοί, μη-ειδικοί κλπ).

Είναι προφανές ότι δεν εξυπηρετούσαν τα ίδια συμφέροντα ούτε τις ίδιες ιδεολογίες όσοι είχαν κατέβει στο σύνταγμα όπως και το ότι η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων αυτού του τόπου δεν φλερτάρει με την αντιεξουσία. Έχουμε όμως κατά νου επίσης, το ανεξέλεγκτο μιας τόσο μεγάλης μάζας εξαγριωμένων ανθρώπων. Αν και χωράει αρκετή συζήτηση το γιατί δεν εμφανίστηκε πιο συγκροτημένο ένα κομμάτι με μια λογική παρόμοια με αυτή που υποστηρίζουμε σε αυτό το κείμενο ας μην ξεχνάμε ότι από το μηδέν τίποτε δεν προκύπτει, χωρίς μια ιστορία που να προηγείται αυτού και να το επιτρέπει και ακόμη ότι δεν είναι διόλου ασήμαντο ούτε το να καρφώνεις με τις πρώτες σου λέξεις ένα οδόφραγμα, ούτε να βάζεις (και να ρίχνεις) το πετραδάκι σου, σαν θιγόμενος εξίσου της καπιταλιστικής κρίσης.

Οι συγκεντρώσεις των πλατειών πέρα και από την εξίσου σημαντική στόχευση του μπλοκαρίσματος του μεσοπρόθεσμου, έγιναν αφορμή για την προώθηση εξαιρετικά σημαντικών διαδικασιών κινήματος. Άνθρωποι όλων των ηλικιών και των κοινωνικών προφίλ κατέβηκαν στον δρόμο και διαδήλωσαν ενάντια στην διαχείριση της κρίσης από τα αφεντικά, κυρίως όμως άρχισαν να μιλούν μεταξύ τους. Διαδικασίες συνελεύσεων ακόμη και με χιλιάδες ανθρώπους έγιναν πραγματικότητα και σε βαθμό πρωτόγνωρο επιτεύχθηκε ο διάλογος μεταξύ ανθρώπων από πολύ διαφορετικά περιβάλλοντα. Άνθρωποι που πρώτη φορά έβγαιναν στον δρόμο ανακάλυψαν εν μία νυκτί ότι μπορεί και ο δικός τους λόγος να ακούγεται δημόσια παρότι δεν έχουν πρόσβαση στα media. Εν τέλει χιλιάδες άνθρωποι ενεπλάκησαν σε πρωτοβουλίες άμεσης δράσης.

Η επικέντρωση στο μπλοκάρισμα του μεσοπρόθεσμου στις 28 και 29 Ιουνίου ήταν ούτως ή άλλως και αποτέλεσμα της αναπόφευκτης δυσκολίας του να απαντήσει κανείς στα καθημερινά του προβλήματα μέσα από μία κεντρική συνέλευση χιλιάδων ανθρώπων. Ήταν όμως αυτή η δυσκολία που οδήγησε από την άλλη στην, κατά την γνώμη μας, σημαντικότερη διέξοδο της δημιουργίας τοπικών συνελεύσεων. Προς την κατεύθυνση του να ασχολείται αποκλειστικά η συνέλευση της πλατείας συντάγματος με το μπλοκάρισμα του μεσοπρόθεσμου προμοδότησε και η Αριστερά, συνηθισμένη στο να αντιδρά σε ένα νέο νομικό πλαίσιο και πάνω σε ένα τέτοιο επίδικο να συγκροτεί τον εκάστοτε αγώνα. Δοκιμασμένη τακτική που δίνεται στο κεντρικό πολιτικό σκηνικό, με τα αντιμαχόμενα μέρη σύμφωνα για τους κανόνες του παιχνιδιού: οι από κάτω συνασπίζονται πίσω από μια σειρά αιτημάτων, τα οποία αποτελούν απλώς μέρη, της συνολικής πολιτικής πρότασης που εκφράζεται στο κέντρο της αστικής δημοκρατίας, το

κοινοβούλιο. Τα παραδείγματα αφθονούν με πιο πρόσφατο τον αγώνα των φοιτητών.

Όμως μια κεντρική διαμαρτυρία δεν μπορεί να διαρκέσει χωρίς να αποκτήσει ριζώματα σε τοπικό επίπεδο και από την άλλη, υπάρχουν ζητήματα και αγώνες που εγκλωβίζονται όταν δεν ανοίγονται πέρα από ένα εργασιακό χώρο, ένα κλάδο, μια γειτονιά. Ο καθένας και η καθεμία που έχει παλέψει συλλογικά κάτι, ξέρει και έχει νιώσει τον πλούτο των σχέσεων που δημιουργούνται σε ένα σταθερό έδαφος αγώνα και που χτίζονται σε ένα βάθος χρόνου, αλλά και εκείνο που δύναται να προκύψει σε ότι αφορά το βάθος, την ένταση, την πολυπλοκότητα σε ένα μαζικό αγώνα που δίνεται παρότι απουσιάζουν τέτοια ριζώματα. Όλα αυτά τα είδαμε την περίοδο του Μαΐου-Ιουνίου στο κίνημα των πλατειών κίνημα που παρότι δεν κατάφερε να μπλοκάρει την αλλαγή του νομικού οπλοστασίου για την περαιτέρω υποτίμηση μας, έβγαλε τον κόσμο στους δρόμους, συγκρούστηκε άγρια με τις δυνάμεις καταστολής, κατήγγειλε το πολιτικό προσωπικό, ανέλαβε πρωτοβουλίες και αν και υπέστη τελικά ήττα δεν ήταν με τέτοιους όρους ώστε να κλειστεί αυτός ο κόσμος που κινητοποιήθηκε στα σπίτια του.

Τα Ζητήματα

Θα μπορούσαμε να γράψουμε πολλά ζητήματα που προέκυψαν στις συζητήσεις μας για τις κοινωνικές διαδικασίες που είδαμε να λαμβάνουν χώρα στο σύνταγμα. Από όλα αυτά ξεχωρίσαμε μερικά σαν πιο ενδιαφέροντα.

Και πρώτα πρώτα το ζήτημα της από παντού μεν εξορκιζόμενης, αλλά και πανταχού παρούσας παρόλα αυτά πολιτικής ιδεολογίας και στρατεύσης. Σαν Σ.Κ.Υ.Α. έχουμε πολλές φορές εντοπίσει τα εμπόδια που θέτει στην κινηματική δράση η προσκόλληση στις πολιτικές ταυτότητες του παρελθόντος. Οφείλουμε όμως να παραδεχτούμε ότι η κίνηση των πλατειών έθεσε σε νέα βάση αυτή την προβληματική. Γιατί είδαμε να αναπτύσσονται τάσεις που παρότι εκφράζουν και εμάς, γρήγορα στρεβλώθηκαν. Είδαμε δηλαδή, ότι ο κόσμος που συγκεντρωνόταν εξέφραζε την απέχθεια του για τις πολιτικές γραφειοκρατίες από τα υψηλότερα (βουλευτές) μέχρι τα κατώτερα (συνδικαλιστές) στρώματά της και από την δεξιά μέχρι την άκρα αριστερά (πράγμα που ξένισε πολλούς κυρίως αριστερούς που εξακολουθούν να κλείνουν τα μάτια στα μηνύματα των καιρών), μια απέχθεια που είναι αναμφισβήτητη δείγμα ωριμότητας. Δείγμα ότι ο κόσμος έχει καταλάβει ότι τα πολιτικά στελέχη προωθούν πάντα τα στενά τους συμφέροντα, είτε αυτό σημαίνει ότι προωθούν το κόμμα τους γιατί έτσι εξασφαλίζουν από φράγκα μέχρι θέσεις (πληρωμένη υπηρεσία δηλαδή κανονικά), είτε ότι προωθούν την πολιτική του κόμματός τους, της ομάδας τους ή ακόμα και της ιδεολογίας τους (σεχταριστική, ελιτίστικη ή ότι άλλο) αδιαφορώντας αν τελικά αυτό είναι που θέλουν οι υπόλοιποι ή αν τους αντιστοιχεί στην τελική. Υπήρξαν αριστερές φωνές που κατακεραύνωσαν αυτή τη μαχητική αντιπολιτική θέση, παρατηρώντας ότι αν δεν υπάρχει πολιτικός διάλογος δεν μπορεί να υπάρξει και πολιτική πρόοδος. Δεν μας έπεισαν. Ποτέ δεν πιστέψαμε άλλωστε ότι το ζήτημα του πολιτικού διαλόγου θα λυθεί με έναν διάλογο των πολιτικών εκκλήσιων. Οι αριστερές οργανώσεις, αν πραγματικά ενδιαφέρονται να προωθήσουν τον πολιτικό διάλογο καλό είναι να ξεκινήσουν από το εσωτερικό τους, που τόσο λείπει. Το αντιπολιτικό στοιχείο της πλατείας (διαφορετικά εκφρασμένο στο πάνω και στο κάτω μέρος της πλατείας ασφαλώς) είχε πράγματι και αρνητικές πλευρές. Αλλά εμείς αλλού τις εντοπίζουμε.

Ήταν στο ότι ενώ από την μία κραύγαζε την κριτική του σε ολόκληρο το φάσμα του πολιτικού συστήματος, από την άλλη άφηνε διάπλατα ανοιχτή την πόρτα των διαδικασιών του στην πολιτική διαμεσολάβηση και το γενικότερο έλεγχο τους από τα στελέχη της αριστεράς, που κάθε βράδυ έκρυσαν την πολιτική τους ταυτότητα και “κατακεραύνωναν” από άμβωνος το “σάπιο πολιτικό σύστημα και τα κόμματά του” -επιβεβαιώνοντας παρεπιπτόντως ότι όσα λέγονται για αυτούς δεν τους αδικούν καθόλου. Είδαμε έτσι μπροστά στα μάτια μας, εκείνο που ξεκίνησε -κυρίως στην συνέλευση- σαν μια ριζική κριτική του πολιτικού συστήματος που έβαζε σε πρώτο πλάνο τις ανάγκες του καθενός, να εξελίσσεται σταδιακά σε μια μικρή βουλή, που ο καθένας, χωρίς κόστος, χωρίς ανάληψη καμιάς ευθύνης, μπορούσε να προωθεί συγκαλυμμένα την ατζέντα του οργανωτικού του μορφώματος, με γενικόλογες διακηρύξεις, που αποπροσανατόλιζαν από τα ουσιαστικά ζητήματα και έκοβαν τον δρόμο όσων επιθυμούσαν άμεσα και αυθεντικά να θέσουν τα ζητήματα που τους απασχολούσαν.

Αυτό όμως είναι εν τέλει ένα βαθιά πολιτικό πρόβλημα, που δεν αντιμετωπίστηκε σαν τέτοιο. Είναι πολιτικό πρόβλημα δηλαδή το ότι δεν φτάνουν οι καλές προθέσεις και η διάθεση κριτικής απέναντι στο

πολιτικό σύστημα για να καταφέρεις να το ξεπεράσεις. Οι διαδικασίες της πλατείας συντάγματος έδειξαν γλαφυρά ότι τα πολιτικά παιχνίδια, η διαμεσολάβηση, η περιχαράκωση σε πολιτικές ταυτότητες δεν είναι αποτέλεσμα μόνο μιας στρεβλής ιδεολογίας, αλλά κυρίως αποτέλεσμα της ύπαρξης συγκεκριμένων σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων. Σχέσεων που προκύπτουν όταν κάποιοι παίρνουν τον ρόλο των ειδικών (των διαδικασιών, της πολιτικής κτλ.) και κάποιοι άλλοι τον ρόλο του να αναθέτουν στους πρώτους την ευθύνη υλοποίησης των όποιων δράσεων. Όσο δεν παίρνει ο καθένας μας την ευθύνη της υλοποίησης των δράσεων που από κοινού αποφασίζουμε, ότι και να λέμε στα λόγια για απαιτώντες πολιτικούς και λαμόγια συνδικαλιστές θα μένουν μόνο λόγια. Η εξαπάτηση από τους πολιτικούς δεν είναι απλά ένα κόλπο κάποιων κακών που μας στήνουν παγίδες για να μας ξεγελάσουν. Είναι αποτέλεσμα των τρόπων που λειτουργούμε μεταξύ μας καθημερινά, αλλά και ειδικά μέσα στις διαδικασίες αγώνα και πιο συγκεκριμένα για το αν αναλαμβάνουμε άμεση δράση καταστρέφοντας στην πράξη τις διαμεσολαβήσεις.

Το διήμερο 28 και 29 Ιουνίου -αλλά και στις ομάδες εργασίας λιγότερο- φάνηκε πως ο κόσμος μπορεί να υιοθετήσει μια τέτοια στάση. Γιατί, όσο και αν προσπάθησαν οι πολιτικές δυνάμεις να διαχειριστούν τις συγκρούσεις, οι άνθρωποι κατέβηκαν στον δρόμο χωρίς την καθοδήγηση κανενός -τα μπλοκ διαλύθηκαν γρήγορα- και κατάφεραν να χαράξουν την δική τους πορεία, όπως την καταλάβαιναν. Πέρασαν έτσι γρήγορα από τον ρόλο εκείνου που καταγγέλλει, βρίζει και προτείνει, αλλά χωρίς να συμμετέχει στην υλοποίηση, στον ρόλο εκείνου που κάνει μια οριακή επιλογή σύγκρουσης με την νομιμότητα και την υπερασπίζεται με προσωπικό κόστος.

Αν η στάση των δυνάμεων της αριστεράς ήταν λίγο πολύ ομοιόμορφη και προβλέψιμη, η στάση του χώρου της αναρχίας/αντιεξουσίας/αυτονομίας ήταν αρκετά πολύπλοκη. Ένα μέρος του χώρου στάθηκε καταρχήν αμήχανα απέναντι σε αυτή τη νέα μορφή κινητοποίησης προσπαθώντας, μάταια μάλλον να την κατατάξει στις παραδοσιακές κατηγορίες. Παρέμεινε όμως για μεγάλο χρονικό διάστημα κοντά, τουλάχιστον παρατηρώντας αν και χωρίς να παίρνει θέση. Ένα άλλο κομμάτι στρατεύτηκε πίσω από την παραδοσιακή άρνηση οποιασδήποτε κινητοποίησης που δεν εμπεριέχει βία, σαν εκ των πραγμάτων αντεπαναστατική, αντιδραστική, συντηρητική. Αλλά μάλλον συντηρητικό είναι το ίδιο στο βαθμό που αρνείται να εγκαταλείψει τα ξεπερασμένα κριτήρια του παρελθόντος. Το κομμάτι αυτό υπηρέτησε με συνέπεια τον ρόλο που τόσα χρόνια ακούραστα υπηρέτηε: του ειδικού της βίας. Εμφανίστηκε την στιγμή της σύγκρουσης αδιαφορώντας για το πριν και το μετά και εξαφανίστηκε και πάλι όταν τα πιο πεζά ζητήματα της επικοινωνίας, της συζήτησης και της συν διαμόρφωσης τέθηκαν και πάλι. Ακόμα υπήρξε ένα κομμάτι που απαξίωσε πλήρως και απόλυτα αυτό που συνέβαινε στο Σύνταγμα. Τέλος υπήρξε και ένα κομμάτι του χώρου που συμμετείχε ενεργά στις διαδικασίες. Άνθρωποι που έδωσαν μεγάλο μέρος του χρόνου τους στο να παρακολουθούν, να παρεμβαίνουν στις συνελεύσεις και να συμμετέχουν στις δράσεις της πλατείας συντάγματος. Κυρίως όμως βοήθησαν να ενισχυθούν οι διαδικασίες αποκέντρωσης που ξεκίνησαν με την πρωτοβουλία για κάλεσμα τοπικών συνελεύσεων.

Ένα άλλο ζήτημα που μπήκε με πολύ ακραίο τρόπο στο σύνταγμα ήταν η εμφάνιση για πρώτη φορά σε τέτοια έκταση σε κινητοποιήσεις, εθνικών συμβόλων, αλλά και η περιρρέουσα ατμόσφαιρα εθνικής ενότητας -στην πάνω πλευρά κυρίως. Θα πρέπει καταρχήν να αποτιμήσουμε όσο γίνεται καλύτερα τις διαστάσεις του φαινομένου. Και αυτό γιατί ενώ οι σημαίες ήταν η ορατή πλευρά του,

το νόημα τους δεν είναι τόσο εύκολα αποκρυπτογραφούμενο. Μέσα σε διαδικασίες αγώνα τα σημεία αλλάζουν γρήγορα νοσηματοδότηση, νέες αντιλήψεις δημιουργούνται και κάθε ανάγνωση με γνώμονα το παρελθόν είναι καταδικασμένη να μένει στην επιφάνεια και να χάνει την ουσία. Με αυτό το νόημα, δεν θεωρούμε όποιον σηκώνει μια ελληνική σημαία νεοναζι χρυσαυγίτη που μαχαιρώνει, μπορεί να είναι χίλια δυο πράγματα (π.χ. μικροαφεντικό που βλέπει να θίγεται με εθνικούς όρους από την κρίση, αριστερός πατριώτης που θεωρεί τη χώρα υπο κατοχή κλπ.). Μην παρεξηγηθούμε. Σαν ΣΚΥΑ έχουμε ξεκαθαρισμένο ότι όταν τα υποκείμενα ανάγουν στο εθνικό τα προβλήματα και τις λύσεις, αυτή η αναγωγή στέκει εκ των πραγμάτων εμπόδιο στις διαδικασίες αγώνα και ως εκ τούτου πρέπει να πολεμιέται με κάθε μέσο. Είναι όμως άλλο το ερώτημα εδώ. Το ερώτημα είναι γιατί υπήρξε αυτή η αυξημένη σε σχέση με το παρελθόν παρουσία των εθνικών συμβόλων;

Θεωρούμε ότι δεν ήταν μία η αιτία που οδήγησε όλους αυτούς τους ανθρώπους στην επίδειξη της εθνικής τους ταυτότητας. Διαφορετικές φιγούρες την πρόβαλαν για διαφορετικούς λόγους. Για παράδειγμα η ανάδειξη της εθνικής ταυτότητας υπήρξε για πολλούς, που δεν είχαν μια πρότερη πολιτικοποίηση, μια πρώτη αυθόρμητη απάντηση στο ερώτημα “ποιοι εν τέλει είμαστε εμείς εδώ”. Μία μικρότερη μερίδα ήταν ασφαλώς μικροαστοί που τα τελευταία χρόνια προλεταριοποιούνται με γοργούς ρυθμούς και παρότι η οργή τους χτυπάει κόκκινο αντιλαμβάνονται πως το ταξικό συμφέρον τους βρίσκεται σε εθνικού τύπου λύσεις της κρίσης. Υπάρχει όμως και μια μεγάλη μάζα που έχει γαλουχηθεί με τον αντιιμπεριαλισμό και τον πατριωτισμό της μεταπολεμικής αριστεράς, και που αντιμετωπίζει την κρίση σαν φαινόμενο εθνικό, που κάποιοι κακοί ξένοι επέβαλλαν στην Ελλάδα. Αυτές οι φωνές δεν είναι χωρίς καθοδήγηση καθώς το μεγαλύτερο φάσμα των αναλύσεων ακόμα και αριστερών, μια τέτοια οπτική γωνία υιοθετεί. Με αυτό κατά νου ίσως να καταλήξουμε και στο συμπέρασμα ότι τελικά (με τέτοια πολιτικοπολιτιστικά κληρονομιά και σε τέτοιο πλαίσιο) ίσως και να ήταν και λίγες οι σημαίες που σηκώθηκαν στην πλατεία συντάγματος. Για εμάς είναι περισσότερο ενοχλητικά και επικίνδυνα για τους αγώνες είναι η χρησιμοποίηση λέξεων όπως δοσίλογοι, κυβέρνηση Τσολάκογλου, χούντα, κατοχή κλπ. οι οποίες χρησιμοποιούνται κατά κόρον από την αριστερά και τον α/α χώρο και οι οποίες κλείνουν το μάτι σε αστικά εθνικοαπελευθερωτικά μέτωπα παρά στις ταξικές αντιστάσεις.

Ένα άλλο προβληματικό χαρακτηριστικό των συγκεντρώσεων ήταν ο φιλειρηνισμός τους που ενώ ταίριαζε γάντι με τον χαρακτήρα εθνικής ενότητας που πολλοί ρητά ή άρητα ήθελαν να επιβάλλουν, έδειξε -αργά μεν, αλλά έδειξε- τα όρια του. Γιατί όσοι έχουν ελάχιστες γνώσεις ιστορίας αντιλήφθηκαν απ' την αρχή πως το επίδικο αντικείμενο που έθετε η πλατεία, ο πήχης της διεκδίκησης, δεν ήταν σε επίπεδο τέτοιο ώστε να αρκούν μερικές συγκεντρώσεις και κάνα δυο ψηφίσματα για να υποχωρήσει η κυβέρνηση. Είναι ξεκάθαρο ότι την στιγμή που το ελληνικό κράτος περνάει μια από τις χειρότερες κρίσεις της ιστορίας του όσοι στέκονται εμπόδιο στις προσπάθειες διάσωσης του, είναι γι' αυτό εγκληματίες πρώτης τάξεως, και έτσι θα αντιμετωπίζονται. Ποιος λοιπόν είχε το δικαίωμα να πιστεύει ότι το να διεκδικείς να μην εξαθλιωθείς εσύ και αντί γι' αυτό να πληρώσουν τα αφεντικά αυτής της κοινωνίας, θα ήταν κάτι που θα δέχονταν αμαχητί; Ήδη από τις 15 Ιουνίου είχαν αρχίσει να εμφανίζονται ρωγμές, αλλά κυρίως με τις δύο μέρες του Ιουνίου δόθηκε ένα ισχυρό χτύπημα στις φιλειρηνικές αντιλήψεις. Τις αμέσως επόμενες μέρες η στάση της πλατείας είχε αλλάξει εντελώς και μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι η εμπειρία των συγκρούσεων δεν θα επιτρέψει στους ανθρώπους που τις έζησαν να έχουν αφελείς ιδέες για τις όποιες κινητοποιήσεις στο μέλλον.

Αλλά και πιο γενικά αυτό είναι ένα χαρακτηριστικό που αξίζει να υπογραμμίσουμε. Δηλαδή ότι η μάζα των αγωνιζόμενων, κατάφερε να αντιληφθεί και να αφομοιώσει με εξαιρετική ταχύτητα πρακτικές και νοήματα που κάτω από άλλες συνθήκες θα απαιτούσαν πολλά χρόνια. Ξεκινώντας από τις διαδικασίες συζήτησης μέχρι τις πρακτικές σύγκρουσης στον δρόμο.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό που λειτούργησε αντιφατικά ήταν κάποιος φετιχισμός της πλατείας. Η λογική δηλαδή του να κάνουμε πάνω στην πλατεία χίλια πράγματα αλλά γενικώς να αδιαφορούμε αν στον από κάτω δρόμο η ζωή συνεχίζεται αδιατάρακτη. Μια λογική που ταίριαζε γάντι και με την επιδίωξη της αριστεράς να γίνει η πλατεία παράγοντας της κεντρικής πολιτικής σκηνής- αδιαφορώντας για τις πρακτικές προεκτάσεις αυτής της επιλογής. Και οι πρακτικές προεκτάσεις ήταν ότι ενώ στιδήποτε γινόταν στην πλατεία ενισχυόταν από χιλιάδες κόσμοι, όταν κάποια δράση πραγματοποιούνταν σε άλλο χώρο στηριζόταν από πολύ λίγο κόσμο. Δεκάδες επιτροπές και εγχειρήματα φιλοξενούνταν σε χώρους της πλατείας και για κάθε

δυνατό θέμα, αλλά πολύ συχνά η εμβέλεια της δράσης τους δεν ξεπερνούσε την οδό Φιλλελλήνων. Και αυτό βέβαια σαν μια μορφή του ξεσπάσματος δεν είναι ασφαλώς κατακριτέο. Υπήρξε όμως ένα ξεκάθαρο όριο αυτού του αγώνα.

Το ενδιαφέρον όμως είναι ότι αυτό που μέχρι τότε στάθηκε εμπόδιο, έγινε το διήμερο του Ιουνίου το βασικό στοιχείο οργάνωσης του αγώνα. Ήταν δηλαδή ακριβώς η εμμονή στην κατάληψη της πλατείας εκείνο το στοιχείο που κατάφερε να συνενώσει σε μια μαχητική στάση όλον αυτόν τον ετερόκλητο κόσμο, παίζοντας τον συντονιστικό ρόλο που κάτω από άλλες συνθήκες θα έπαιζαν οι πολιτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις, που αδυνατούν να παίξουν σήμερα και δεν θέλουν άλλωστε.

Το πλήθος

Το κεντρικό βέβαια ερώτημα σχετικά με τις συγκεντρώσεις ήταν από τι κόσμο αποτελούνταν αυτό το ετερόκλητο πλήθος. Γιατί πράγματι ήταν ετερόκλητο. Οι συγκεντρώσεις ήταν εμφανώς διαταξικές ή για να είμαστε πιο ακριβείς συσπειρώναν κόσμο των κατώτερων κοινωνικών τάξεων που χτυπιέται από την κρίση. Δίπλα δηλαδή στους άνεργους και τους απολυμένους, βρίσκονταν και μικροαφεντικά ή μικρομαγαζάτορες που βλέπουν τις δουλειές τους να καταστρέφονται. Και αυτό βέβαια ήταν ένα μεγάλο πρόβλημα των διαδικασιών. Ένα πρόβλημα όμως που καλό είναι να το έχουμε κατά νου, με δεδομένο ότι η κρίση χτυπάει προς πολλές πλευρές, είναι ένα πρόβλημα που βρίσκεται μπροστά μας και δεν ξεπερνιέται με εύκολες λύσεις. Η συνύπαρξη σε κοινές διαδικασίες αγώνα διαφορετικών ταξικών υποκειμένων είναι βέβαιο ότι βραχυκυκλώνει την δράση, παρότι αρχικά ενισχύει την μαζικότητα. Από την άλλη όμως δεν είναι δυνατόν να κινείσαι με γνώμονα την ταξική καθαρότητα μέσα σ' ένα κοινωνικό περιβάλλον που αλλάζει συνεχώς δραματικά.

Η πιο κυρίαρχη ίσως φιγούρα ήταν εκείνη του σχετικά νέου εργαζόμενου ή και φοιτητή (μελλοντικού εργαζόμενου) του ιδιωτικού τομέα ή ακόμα και αυτοαπασχολούμενου, φιγούρα που επιβιώνει σε ένα εξαιρετικά άγριο περιβάλλον και βλέπει ότι και αυτή τη φορά εκείνος πληρώνει τον λογαριασμό. Αυτός ο κόσμος που δεν αντιπροσωπεύεται από συνδικάτα ή ενώσεις, που είναι όμως πάρα πολύς, βρήκε στις συγκεντρώσεις τα απογεύματα και τα σαββατοκύριακα έναν τρόπο να αντιδράσει, έστω και απλά διαμαρτυρόμενος. Και ήταν ουσιαστικά η πρώτη φορά που τον είδαμε τόσο μαζικά στον δρόμο.

Την στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές οι συγκεντρώσεις των “αγανακτισμένων” έχουν λήξει. Και η όποια δυναμική φαίνεται να έχει μεταφερθεί σε συνελεύσεις γειτονιάς και ίσως σε τοπικές κινήσεις ενάντια στα χαράτσια (με μικρότερη ένταση ίσως, και σίγουρα λιγότερη αριστερή λάμψη επικώνη πολιτικών μαχών στο κεντρικό πολιτικό σκηνικό). Μας έδειξαν όμως για όσο διάστημα διαρκούσαν, την από μέσα πλευρά του τυφώνα. Τα τεράστια δηλαδή οργανωτικά και πολιτικά ζητήματα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε μέσα στο περιβάλλον της κρίσης. Και έδειξαν επίσης -απλόχερα σε όποιον κράτησε τα μάτια του ανοικτά- και τις τεράστιες δυνατότητες των από κάτω. Όχι τόσο σε σχέση με τις γνώσεις που έχουν, όσο στο τι ικανότητες δημιουργίας διαθέτουν. Κανένας δεν είναι απλός άνθρωπος.

Στο παρακάτω κείμενο επιχειρούμε μια ελάχιστη αποτίμηση της εμπειρίας συμμετοχής μας στην Ανοικτή Λαϊκή Συνέλευση Περιστερίου. Ξεκαθαρίζουμε εξ αρχής πως αυτή η αποτίμηση είναι αναγκαστικά ελλιπής, αφού βασίζεται στην υποκειμενική αντίληψη και κρίση μας, και πως μια συνολική αποτίμηση είναι μια συλλογική δουλειά που μόνο η ίδια η λαϊκή συνέλευση μπορεί να κάνει. Επίσης διευκρινίζουμε ότι στόχος του κειμένου δεν είναι η αναλυτική παρουσίαση της δράσης της συνέλευσης (όποιος ενδιαφέρεται για αυτό μπορεί να τοσκάρει την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://sineusiperisteri.blogspot.com>) αλλά η κριτική ορισμένων σημαντικών στιγμών της δράσης της και ορισμένων πολιτικών αντιλήψεων που εκδηλώθηκαν στο εσωτερικό της.

Η Ανοικτή Λαϊκή Συνέλευση Περιστερίου ξεκίνησε να λειτουργεί στις 2 του Ιούνη, λίγες μόνο ημέρες μετά το ξεκίνημα της συνέλευσης στην πλατεία Συντάγματος, ως αποτέλεσμα της “διάχυτης” συζήτησης που υπήρχε στο Σύνταγμα για την ανάγκη αποκέντρωσης της δράσης, αλλά και διεργασιών που προϋπήρχαν στις γειτονιές του Περιστερίου. Στις πρώτες 2-3 συνελεύσεις συμμετείχε αρκετός κόσμος από τις γειτονιές, άνθρωποι που είχαν μικρή ή μηδενική εμπειρία από συλλογικές διαδικασίες και είχαν βγει στο δρόμο με αφορμή τις συγκεντρώσεις στην πλατεία Συντάγματος. Επίσης άνθρωποι που έρχονταν στη συνέλευση για να εκφράσουν την αγανάκτηση τους και να μιλήσουν για τα καθημερινά τους προβλήματα μέσα στη συνθήκη της κρίσης. Εδώ θα πρέπει να ανοίξουμε μια παρένθεση: αρκετοί πολιτικοποιημένοι σύντροφοι θεωρούν πως η παραπάνω διαδικασία δεν αποτελεί τίποτε περισσότερο από ένα “κινηματικό group therapy”. Αυτή η αντίληψη είναι κατά τη γνώμη μας λανθασμένη. Πρώτα απ’ όλα γιατί ξεχνάει πως όταν η πλειοψηφία μιας κοινωνίας, αφού έχει ζήσει αρκετά χρόνια μέσα στη σιωπή και τους μικρούς καθημερινούς συμβιβασμούς, έρχεται αντιμέτωπη με μια συνολική επίθεση από τα πάνω είναι σχεδόν αναπόφευκτο ότι οι συλλογικές διαδικασίες θα περάσουν αρχικά από αυτό το στάδιο. Επίσης, γιατί προσπερνάει το γεγονός ότι αν θέλουμε δομές όπως οι λαϊκές συνελεύσεις να απαντήσουν συλλογικά στις ανάγκες μας είναι απαραίτητο πρώτα να γίνει μια “ανίχνευση” της κοινότητας των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο καθένας από εμάς, έστω και με αυτόν τον αυθόρμητο τρόπο. Σε κάθε περίπτωση στις επόμενες συνελεύσεις έγινε φανερό ότι κανένας από τους συμμετέχοντες δεν είχε σα στόχο το “κινηματικό group therapy”: πολλοί από τους ανθρώπους που δεν είχαν κινηματική εμπειρία πρότειναν ή υποστήριξαν προτάσεις που αφορούσαν κυρίως τη δημιουργία δομών αλληλοβοήθειας (όπως η π.χ. η δημιουργία μιας συλλογικής κουζίνας). Το γεγονός ότι αυτές οι προτάσεις, προς το παρόν, έχουν προχωρήσει πρακτικά σε μικρό μονάχα βαθμό δεν οφείλεται μόνο στην έλλειψη κινηματικής εμπειρίας ενός κομματιού της συνέλευσης: είναι μια αδυναμία που αφορά το σύνολο της λαϊκής συνέλευσης!

Το κυρίαρχο θετικό χαρακτηριστικό των πρώτων συνελεύσεων ήταν το γεγονός ότι ξεπεράστηκε γρήγορα η αντίληψη που έβλεπε την λαϊκή συνέλευση ως απλό “παράρτημα” της συνέλευσης του Συντάγματος. Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη, που υποστηρίχθηκε κυρίως από κόσμο που ανήκει σε οργανώσεις της αριστεράς, η “μάχη ενάντια στο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα” έπρεπε να δοθεί κυρίως στο κεντρικό πολιτικό σκηνικό. Έτσι ο ρόλος της λαϊκής συνέλευσης είναι, κατά βάση, να υποστηρίζει τις αποφάσεις που λαμβάνονται στη συνέλευση του Συντάγματος και τις συγκεντρώσεις που οργανώνονται καθημερινά έξω από τη Βουλή. Στις πρώτες συνελεύσεις η αντίληψη αυτή εκδηλώθηκε, ανάμεσα σε άλλα, και με την συνεχή απαίτηση να ψηφίζονται εκ νέου από την λαϊκή συνέλευση Περιστερίου τα ψηφίσματα της συνέλευσης του Συντάγματος! Το ξεπέραςμα αυτής της αντίληψης, που ξεκίνησε με την διοργάνωση της πρώτης μοτοπορείας στο Περιστερί στις 11/6, οφείλεται στην έγκαιρη αντίδραση του μεγαλύτερου κομματιού της συνέλευσης. Με αλλά λόγια, αρκετοί από τους συμμετέχοντες στις πρώτες συνελεύσεις είτε είχαν κουραστεί από τον “διακηρυκτικό” χαρακτήρα που είχαν οι συνελεύσεις στην πλατεία Συντάγματος και από την αδυναμία ουσιαστικής συμμετοχής τους σε αυτές, είτε είχαν αρχίσει να κατανοούν πως οι συνέπειες της κρίσης στην διαδικασία της καθημερινής μας αναπαραγωγής μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο αν αναπτυχθεί μια συστηματική τοπική δράση. Κάπως έτσι αποφασίστηκε η λαϊκή συνέλευση Περιστερίου να έχει αυτόνομη

παρουσία και δράση, μια απόφαση που, επειδή πάρθηκε σχετικά νωρίς, συνέβαλε ώστε και άλλες τοπικές λαϊκές συνελεύσεις να κινηθούν σε αυτή την κατεύθυνση.

Μετά το αρχικό στάδιο των πρώτων συνελεύσεων, από τις παρεμβάσεις που πραγματοποίησε η λαϊκή συνέλευση Περιστερίου τρεις ήταν οι πλέον σημαντικές. Η πρώτη αφορούσε το κλείσιμο των ακυρωτικών μηχανημάτων στο σταθμό του μετρό του Αγ. Αντωνίου, μια κίνηση που γινόταν κάθε φορά που αποφασίζαμε να κατέβουμε συλλογικά στην πλατεία Συντάγματος για να συμμετάσχουμε στις απεργίες ή στις συγκεντρώσεις. Η δεύτερη αφορούσε το μοίρασμα κειμένων και την συζήτηση με τους εργαζόμενους σε διάφορους εργασιακούς χώρους στο Περιστερί, μια κίνηση που πραγματοποιήθηκε τις ημέρες πριν την 24ωρη απεργία στις 15/6 και την 48ωρη απεργία στις 28/6 και 29/6. Η τρίτη αφορούσε το μοίρασμα κειμένου για το ζήτημα της υγείας και το κλείσιμο των ταμείων στο Αττικό Νοσοκομείο στις 18/6. Κοινό χαρακτηριστικό και των τριών παρεμβάσεων ήταν το γεγονός ότι τόσο οι εργαζόμενοι (με εξαίρεση τους προϊστάμενους που προσπάθησαν να μας κάνουν τη ζωή δύσκολη) όσο και ο υπόλοιπος κόσμος που συναντήσαμε στο μετρό ή στο νοσοκομείο έβλεπαν την κίνησή μας με θετικό μάτι. Κάτι που είναι ενδεικτικό για τη σημερινή κατάσταση: οι συνέπειες της καπιταλιστικής κρίσης και της πολιτικής των περικοπών έχουν αγγίξει την πλειοψηφία της κοινωνίας. Από εκεί και πέρα, μετά από κάθε παρέμβαση μετρούσαμε και έναν “καινούργιο” προβληματισμό. Ο κόσμος που χρησιμοποιεί το μετρό πέραγε χωρίς δισταγμό από τα ακυρωτικά χωρίς να ακυρώσει το εισιτήριο, όμως όλες τις υπόλοιπες ημέρες που η συνέλευση δεν πραγματοποιούσε

Για την Λαϊκή Συνέλευση Περιστερίου

παρέμβαση πολύ λιγότεροι εφαρμόζαν την άρνηση πληρωμής στην πράξη. Το ίδιο συμβαίνει σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό και στα ταμεία των νοσοκομείων. Αυτό που ήταν επιπλέον εντυπωσιακό στο Αττικό Νοσοκομείο ήταν η σχεδόν ολοκληρωτική απουσία των εργαζόμενων του νοσοκομείου από την παρέμβαση, παρότι είχε προηγηθεί συνεννόηση με το σωματείο τους! Όσο για τις παρεμβάσεις στους χώρους εργασίας (κυρίως μεγάλα εμπορικά καταστήματα) ήταν εμφανής τόσο η χρόνια έλλειψη δομών οργάνωσης που να ξεπερνούν το σωματείο-σφραγίδα όσο και η εξάπλωση του φόβου που φέρνει η μεγάλη αύξηση της ανεργίας και η ραγδαία “απορύθμιση” των εργασιακών σχέσεων. Επίσης εμφανή έγιναν και τα όρια της δικής μας παρέμβασης: ενώ καλούσαμε τους εργαζόμενους να απεργήσουν και να βρεθούν μαζί μας στο δρόμο, πρακτικά δεν είχαμε τη δυνατότητα να τους στηρίξουμε σε περίπτωση απόλυσης. Εν τέλει, όλες οι παραπάνω παρεμβάσεις λειτουργήσαν θετικά όσον αφορά την “εσωτερική ζωή” της λαϊκής συνέλευσης αλλά άφησαν πίσω τους ένα γενικότερο (και προς το παρόν αναπάντητο) ερώτημα: με ποιούς τρόπους θα μπορούσαμε να ξεπεράσουμε τον συμβολικό χαρακτήρα αυτών των παρεμβάσεων και να τις αναβαθμίσουμε σε ένα πιο μόνιμο και ουσιαστικό επίπεδο;

Όσον αφορά στις δράσεις της λαϊκής συνέλευσης σημειώνουμε επιπλέον στα θετικά ότι ένα σημαντικό κομμάτι τους είχε το χαρακτηριστικό της αλληλεγγύης. Αυτό έγινε εμφανές στην (έστω μειοψηφική) συμμετοχή της συνέλευσης τόσο στα φοιτητικά συλλαλητήρια που ξεκίνησαν στις αρχές του Σεπτεμβρίου όσο και στην πρόσφατη πορεία που διοργανώθηκε από μαθητές των κατελιμμένων σχολείων στο Περιστέρι. Μάλιστα το ζήτημα της αλληλεγγύης απασχόλησε πιο σοβαρά τη λαϊκή συνέλευση στην περίπτωση της Πρωτοβουλίας Ανέργων του Περιστερίου

- μια τοπική συλλογικότητα ανέργων αρκετά μέλη της οποίας έχουν ενεργή παρουσία στη λαϊκή συνέλευση. Αρχικά πραγματοποιήθηκε στη συνέλευση μια θεματική συζήτηση με θέμα την ανεργία και στη συνέχεια διοργανώθηκε μια κοινή παρέμβαση της συνέλευσης και της πρωτοβουλίας στο δημοτικό συμβούλιο στις 7/7, όπου οι άνεργοι απαίτησαν την απαλλαγή τους από τα δημοτικά τέλη και τη δωρεάν περίθαλψή τους στα κέντρα υγείας του δήμου. Ανεξάρτητα από την πρακτική κατάληψη της παρέμβασης (που αρχικά φάνηκε πως ήταν θετική...), σε μια εποχή που κράτος και αφεντικά επιβάλλουν τη συνθήκη “έναν εργαζόμενο ανά οικογένεια” αυτή η συνεργασία αφήνει μια καλή παρακαταθήκη για το άμεσο μέλλον.

Ένα πρόβλημα που σε διάφορες φάσεις ταλαιπώρησε την “εσωτερική ζωή” της λαϊκής συνέλευσης ήταν η πρωτοκαθεδρία της πολιτικής ταυτότητας. Με αυτό εννοούμε το να διατυπώνονται απόψεις ή να προτείνονται δράσεις στη βάση άκαμπτης ιδεολογικής ερμηνείας της πραγματικότητας ή στη βάση πολιτικών αποφάσεων που έχουν ληφθεί εκ των προτέρων και εκτός της συνέλευσης, σε διάφορα πολιτικά γραφεία. Το αποτέλεσμα ήταν παραπάνω από ορατό: η συνέλευση από πεδίο συνδιαμόρφωσης πρακτικών αποφάσεων μετατρέπονταν σε πεδίο άγονης αντιπαράθεσης “πολιτικών γραμμών”, κάτι που ορισμένες στιγμές μπλοκάριζε τη διαδικασία και κούραζε όσους συμμετείχαμε σε αυτήν. Το πρόβλημα με την πρωτοκαθεδρία της πολιτικής ταυτότητας εμφανίστηκε με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο στις συζητήσεις που έγιναν μετά τη 48ωρη απεργία προκειμένου να γραφτεί ένα κείμενο για το όργιο καταστολής που δεχθήκαμε όλοι στο δρόμο κατά τη διάρκεια της απεργίας. Από τη μια έγινε μια έντονη συζήτηση για τις συγκρούσεις με την αστυνομία, μια συζήτηση που σε μεγάλο βαθμό αναπαρήγαγε τις “παραδοσιακές” αντιλήψεις για το ζήτημα της κοινωνικής αντιβίας που προέρχονται είτε από την αριστερά είτε από την αντιεξουσία. Έτσι, για μια ακόμη φορά, δεν έγινε μια ουσιαστική και ειλικρινής συζήτηση πάνω στο πως και το γιατί της κοινωνικής αντιβίας στο δρόμο. Αυτή η κατάσταση ερχόταν σε πλήρη αντίφαση με τα πρακτικά βήματα που είχε κάνει η ίδια η λαϊκή συνέλευση πάνω σε αυτό το ζήτημα, αφού κατά το διήμερο “αποκλεισμό” της βουλής, παρά το μικρό βαθμό οικειότητας που υπήρχε μεταξύ μας, είχαμε κατέβει στο δρόμο με όλα τα απαραίτητα μέσα αυτοπροστασίας! Από την άλλη υπήρχε μια μεγάλη πίεση από μέλη της συνέλευσης που ανήκουν σε οργανώσεις της αριστεράς να συμπεριληφθούν στο κείμενο τα γενικά πολιτικά αιτήματα που ακούγονταν και στη συνέλευση του Συντάγματος: να πέσει η κυβέρνηση, να βγούμε από την ΕΕ, να εθνικοποιηθούν οι τράπεζες... Αυτή η πίεση προφανώς “αγνοούσε” το αυτονόητο γεγονός ότι προσπαθήσαμε να γράψουμε ένα κείμενο που να αφορά την καταστολή στη 48ωρη απεργία και όχι μια γενική πολιτική διακήρυξη καθώς και το γεγονός ότι τα συγκεκριμένα

πολιτικά αιτήματα ποτέ δεν είχαν συζητηθεί/συμφωνηθεί εντός της συνέλευσης. Βασικά όμως ήταν αποκαλυπτική του τρόπου με τον οποίο η αριστερά αντιλαμβάνεται την ύπαρξη των τοπικών λαϊκών συνελεύσεων: ως πεδίο μέσα στο οποίο πρέπει να κυριαρχήσει η πολιτική της γραμμή. Μια πολιτική γραμμή που σε μεγάλο βαθμό αφορά την αντιπαράθεση με το σύστημα στο επίπεδο της κεντρικής πολιτικής σκηνής (όπου, υπό μορφή διακηρύξεων, μπορούμε να αποφασίσουμε και την αλλαγή του συντάγματος αύριο το πρωί!) και

σε μικρότερο βαθμό την εξεύρεση απαντήσεων στα ζητήματα που βάζει στην καθημερινή μας ζωή η συνθήκη της κρίσης.

Κλείνοντας θέλουμε να επισημάνουμε μια ανεπάρκεια της λαϊκής συνέλευσης Περιστερίου που είναι ίσως και η πιο ουσιαστική: το γεγονός ότι οι δράσεις που έχουμε αναπτύξει δεν έχουν καταφέρει ακόμη να συναντηθούν με τις ανάγκες ευρύτερου κόσμου στις γειτονιές. Αυτή η ανεπάρκεια έγινε εντονότερη από τις αρχές του Σεπτεμβρίου (οπότε και η συμμετοχή στη συνέλευση έχει μειωθεί) και εκδηλώθηκε πιο καθαρά στη συζήτηση που πραγματοποιήθηκε για το ζήτημα του χώρου στέγασης της συνέλευσης. Ενώ ξεκινήσαμε να συζητάμε πιά πιθανή μορφή θα μπορούσε να έχει αυτός ο χώρος γρήγορα διαπιστώσαμε πως είχαμε ελάχιστες απαντήσεις στα ερωτήματα του πολιτικού περιεχομένου: ποιοί είναι οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους θα κινηθεί η δράση μας ή ποιές είναι οι πραγματικές κοινωνικές ανάγκες που έρχεται να καλύψει ένας χώρος στέγασης; Το ότι η ανεπάρκεια αυτή χρήζει ερμηνείας είναι μια δουλειά απαραίτητη όσο και δύσκολη, γιατί έτοιμες απαντήσεις ευτυχώς δεν υπάρχουν. Σίγουρα κάποιες απαντήσεις

μπορούν να αναζητηθούν τόσο στα εσωτερικά προβλήματα που εμφανίζονται σε ολόκληρη τη δραστηριότητα της συνέλευσης όσο και στη λογική της ανάθεσης που υπάρχει στον κόσμο εκτός (αλλά αρκετές φορές και εντός) της συνέλευσης. Θα θέλαμε όμως να προσθέσουμε και μια άλλη πιθανή ερμηνεία: τόσο εμείς που στηρίζουμε τη διαδικασία της λαϊκής συνέλευσης όσο και ο υπόλοιπος κόσμος που κυρίως παρακολουθεί τη δράση της έχουμε διαπαιδαγωγηθεί να στηριζόμαστε σε ένα δίκτυο οικογενειακών ή φιλικών σχέσεων προκειμένου να ικανοποιούμε τις ανάγκες μας. Έτσι δεν έχουμε ακόμη μάθει να αντιμετωπίζουμε τις δομές αυτοοργάνωσης ως κάτι που έχουμε πραγματικά ανάγκη για να δώσουμε πρακτικές και ταυτόχρονα συλλογικές απαντήσεις στα προβλήματά μας, προβλήματα που έχουν πια γιγαντωθεί σε βαθμό ασφυξίας! Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές η λαϊκή συνέλευση Περιστερίου έχει ξεκινήσει μια σειρά δράσεων ενάντια στα νέα φορολογικά χαράτσια με στόχο την συλλογική άρνηση πληρωμής τους. Θα καταφέρει άραγε αυτή η κίνηση να μας βάλει σε μια διαδικασία πρακτικής αντιμετώπισης των καθημερινών μας προβλημάτων από κοινού με την τοπική κοινωνία;

Στις αρχές Ιουλίου εκδόσαμε από κοινού με την πρωτοβουλία κατοίκων Καισαριανής, με την αυτόνομη συνέλευση Ζωγράφου, με την ανοιχτή συνέλευση κατοίκων Αγ. Παρασκευής, με την ανοιχτή λαϊκή συνέλευση Αγ. Δημητρίου και με τη συνέλευση κατοίκων Βύρωνα-Παγκρατίου-Καισαριανής, το βιβλίο “οριζοντιότητα- φωνές λαϊκής εξουσίας στην Αργεντινή.” Το βιβλίο θα το βρείτε σε καταλήψεις, στέκια και κάποια κεντρικά βιβλιοπωλεία. Επίσης διανέμενεται μέσω των συλλογικοτήτων που το συνέκδοσαν. Αν δεν το βρίσκετε, επικοινωνήστε στο email skya@esriv.net.

Στα γιατί και στα πως μιάς τέτοιας έκδοσης απαντά ο πρόλογος για το βιβλίο, ο οποίος και ακολούθει..

19 Δεκεμβρίου 2001. Αργεντινή. Χιλιάδες ανθρώπων έχουν κατακλύσει την πλατεία Plaza de Mayo που βρίσκεται στην καρδιά της πρωτεύουσας, όχι πολύ μακριά από το Προεδρικό Μέγαρο, γύρω από το οποίο είναι παρατεταγμένες ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις. Οι δρόμοι της πόλης αντηχούν συνθήματα οργής και αγανάκτησης ενάντια στην εξαθλίωση που είχε επιφέρει την τελευταία δεκαετία η οικονομική κρίση και η πρόοδος της χώρας στο ΔΝΤ, που οδήγησαν μια κοινωνία στην άβυσσο της οικονομικής κατάρρευσης: Ya basta! (Φτάνει παι!), Vaya con todos! (Να φύγουν όλοι!), Trabajo y dignidad! (Δουλειά και αξιοπρέπεια!). Ανάμεσα στο συγκεντρωμένο πλήθος, δίπλα στους riqueteros, τους ανώνυμους άνεργους αγωνιστές που έγιναν παγκοσμίως γνωστοί μέσα από τα μπλοκαρίσματα και τις οδομαχίες στις γέφυρες των οδικών αξόνων της χώρας, βαδίζουν, χτυπώντας ρυθμικά τις άδειες κατσαρόλες τους, νοικοκυρές, υποτιμημένοι εργάτες, δημόσιοι υπάλληλοι, κατεστραμμένοι επαγγελματίες, άνθρωποι κάθε κοινωνικής κατηγορίας και ηλικίας, νέοι μεσήλικες και ηλικιωμένοι.

Αυτή η βραδιά (και η επόμενη), μπορεί να έμεινε στην ιστορία ως η κορύφωση του εξέγερσης, αλλά αποτέλεσε παράλληλα σ' ένα άλλο επίπεδο, στο επίπεδο του κινήματος, το έναυσμα για ένα σύνολο ανταγωνιστικών πρακτικών που στόχο είχαν να δώσουν απαντήσεις στα προβλήματα της καθημερινότητας. Τόσο στα άμεσα υλικά προβλήματα που αφορούν βασικές ανθρώπινες ανάγκες, όπως η τροφή και η στέγη, όσο και σε προβλήματα που αφορούν προβλήματα επικοινωνίας και αναζήτησης ενός καινούργιου νοήματος στις κοινωνικές σχέσεις και στη ίδια την καθημερινή ζωή.

Εμπειρίες από αυτή την εξέγερση και από αυτές τις πρακτικές αποτυπώνονται στο βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας με την μορφή συνεντεύξεων από τα ίδια τα υποκείμενα που συμμετείχαν στις κινητοποιήσεις και στις διαδικασίες που γέννησε η εξέγερση.

Έχουμε επίγνωση ότι αυτό το βιβλίο δεν συνιστά ούτε την ιστορία του κινήματος, ούτε μια θεωρητική ανάλυση γι' αυτό, αλλά αποτελεί τον λόγο των ανθρώπων που συμμετείχαν και συμμετέχουν στο κίνημα και σ' αυτές τις διαδικασίες: στις συνελεύσεις γειτονιάς, στις καταλήψεις εργασιακών χώρων, στα κοινωνικά κέντρα, στις κοπερατίβες. Θεωρούμε ότι αυτές οι εμπειρίες είναι πολύτιμες, όχι επειδή μπορούν να μεταφερθούν αυτούσιες σ' έναν άλλο τόπο και σ' έναν άλλο χρόνο, αλλά επειδή μπορούν να εμπλουτίσουν τους αγώνες που δίνουμε εμείς σήμερα και εδώ.

Αποφασίσαμε να μεταφράσουμε αυτό το βιβλίο επειδή πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμο για το εγχώριο κίνημα, ως ένα παράδειγμα μιας πρωτογενούς εμπειρίας συγκρότησης κινήματος. Διαβάζοντας το δηλαδή, συναντήσαμε στις αφηγήσεις των αγωνιστών και των αγωνιστριών τα προβλήματα που συναντάμε στις εγχώριες κινηματικές διαδικασίες. Συναντήσαμε όμως, παράλληλα, και τις λύσεις που προσπάθησαν και προσπαθούν να δώσουν οι εκμεταλλευόμενοι σ' αυτά τα προβλήματα. Τέτοια προβλήματα μπορούν να ξεκινούν από το πως συγκροτείται μια συνέλευση γειτονιάς και πόση ώρα πρέπει να κρατάει μια συνέλευση, όταν την άλλη μέρα έχουμε να πάμε στην δουλειά, μέχρι το πως και με ποιο τρόπο μπορούν να συντονιστούν οι συνελεύσεις γειτονιών και ποια είναι τα όρια των οριζόντιων δομών και της έλλειψης γενικότερης πολιτικής στρατηγικής του κινήματος. Από το πως μπορούν να καλυφθούν άμεσες ανάγκες των ανέργων όπως η διατροφή και η στέγη, μέχρι το πως θα οργανωθούν οι κινήσεις των ανέργων για να διεκδικήσουν επιτυχώς επιδόματα ανεργίας (που μέχρι τότε δεν υπήρχαν στην Αργεντινή).

οριζοντιότητα φωνές λαϊκής εξουσίας στην αργεντινή

επιμέλεια: marina sitrin

Από το πώς οργανώνεται μια κατάληψη ενός εργασιακού χώρου, μέχρι πώς την διαχειρίζονται οι εργαζόμενοι που δουλεύουν σ' αυτόν, με τρόπο που, και θα διαφέρει από την καπιταλιστική οργάνωση της εργασίας και θα ικανοποιεί τις ανάγκες των καταληψιών και της τοπικής κοινότητας.

Την μεταφραστική εργασία ανέλαβε μια ομάδα εργασίας από την Συνέλευση για την Κυκλοφορία των Αγώνων (ΣΚΥΑ). Αφού διαβάσαμε το πλήρες κείμενο, χωρίσαμε σε ενότητες το σώμα του κειμένου και ανέλαβε ο καθένας-καθεμία, ένα τμήμα του. Παράλληλα συζητούσαμε συλλογικά τόσο τα μεταφραστικά προβλήματα που προέκυπταν κατά

Πρόλογος στην έκδοση: Οριζοντιότητα Φωνές λαϊκής εξουσίας στην Αργεντινή

την διαδικασία της μετάφρασης, είτε αφορούσαν ζητήματα ορολογίας, είτε μεταφραστικές επιλογές που έπρεπε να γίνουν, ενώπιον μιας γλώσσας που δημιουργήθηκε σ' ένα διαφορετικό κοινωνικό-ιστορικό πλαίσιο από αυτό των δικών μας εμπειριών. Σ' αυτές τις συζητήσεις συνέβαλαν κείμενα και αναλύσεις για την κρίση στην Αργεντινή και την εξέγερση του 2001.

Ένα άλλο θέμα συζήτησης ήταν η διαχείριση του υλικού που είχαμε στα χέρια μας και πως αυτό θα αποκτήσει πραγματική αξία χρήσης για το ανταγωνιστικό κίνημα. Στα πλαίσια αυτά, προτείναμε σε κάποιες συνελεύσεις γειτονιάς την από κοινού συνέκδοση του βιβλίου, με σκοπό και να φτάσει σε όσο το δυνατό περισσότερα χέρια αγωνιστών αλλά και να ανοίξουμε ένα διάλογο, αναφορικά με τα ζητήματα που θέτει το βιβλίο και τον τρόπο που διασταυρώνονται με τις δικές μας ανάγκες και επιθυμίες. Ένα διάλογο που φιλοδοξούμε να διεκτυνθεί όσο το δυνατό περισσότερο, αφού ειδικά μέσα στην σημερινή συνθήκη της κρίσης, θεωρούμε ότι δεν αφορά μόνο τα πολιτικά υποκείμενα και τους αγωνιστές.

σ.κ.υ.α.

Η “ανοικτή συνέλευση κατοίκων Ζωγράφου” ήταν η πρώτη λαϊκή συνέλευση που δημιουργήθηκε μετά από την απόφαση της λαϊκής συνέλευσης Συντάγματος την Κυριακή 28/5 να εξαπλωθεί ο αγώνας κι οι συνελεύσεις στις γειτονίες. Ήδη οι τέσσερις πρώτες ημέρες των “αγανακτισμένων” μέσω Facebook στο Σύνταγμα είχαν διαψεύσει τις “Κασσάνδρες” της αριστεράς και της αναρχίας που μιλούσαν για ένα “απολίτικο πανηγυράκι” και πλέον κομματικά στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ και της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς δοκίμαζαν την γνωστή τους λενινιστική έφοδο στο κίνημα, μπαίνοντας μαζικά στις συνελεύσεις, έστω και χωρίς να προτάσσουν την κομματική τους ταυτότητα. Η πρώτη λαϊκή συνέλευση στου Ζωγράφου καλείται λοιπόν την επόμενη μέρα από την πρώτη Κυριακή που δεκάδες χιλιάδες πολίτες συνέρευσαν στο (πάνω και κάτω) Σύνταγμα και σ’ αυτήν συμμετέχουν καμιά 30άρια άτομα, που μπορούν να χωριστούν σε δυο υποκατηγορίες. Από τη μια ο (νεαρός κατά βάση ηλικίας)

ενός ανοικτού χώρου αλληλεγγύης και συνεύρεσης που μπορεί να χτίσει σχέσεις κοινότητας και να γίνει ορμητήριο άλλων κοινωνικών αντιστάσεων. Γνώμη μας είναι ότι ο ευκαιριακός ή ψηφοθηρικός τρόπος που συνήθως προσεγγίζει η αριστερά τις τοπικές συνελεύσεις έπαιξε τον σημαντικότερο ρόλο τόσο στην γραφειοκρατικοποίηση των διαδικασιών όσο και την περιστολή του περιεχομένου των κινητοποιήσεων. Απ’ την άλλη όμως ούτε το πιο ριζοσπαστικό κομμάτι (άτομα του αυτόνομου/αντιεξουσιαστικού χώρου και ανένταχτοι αγωνιστές/τριες) κατάφερε να θέσει συλλογικά τους όρους - είτε λόγω έλλειψης αποφασιστικότητας είτε λόγω απειρίας - για τη δημιουργία μιας πραγματικής κοινότητας αγώνα που να αποτελεί ένα συνεχές και ριζωμένο νήμα μεταξύ των κινητοποιήσεων στη γειτονιά.

Ξαναγυρνώντας στα τέλη Μαΐου του 2011, η πρώτη λαϊκή συνέλευση αποφασίζει πλειοψηφικά να πορευθεί με κατσαρολάδα τις επόμενες μέρες στο Σύνταγμα και να καλέσει κατοίκους της περιοχής να συμμετέχουν στην συνέλευση στην πλατεία Γαρδένιας (κεντρική πλατεία του Ζωγράφου) με κεντρικό σύνθημα “Να φύγουν όλοι – μπορούμε και μόνοι μας”. Το σύνθημα αυτό κριτικαρίστηκε από τους αριστερούς συμμετέχοντες στη συνέλευση ως “αόριστο”, και η επόμενη συνέλευση αφιερώθηκε εξ’ ολοκλήρου στο να βρεθεί το “στοχευμένο” πολιτικό πλαίσιο.

Λαϊκή συνέλευση Ζωγράφου: Ένα βήμα αριστερά, δύο βήματα πίσω

κόσμος που είχε γνωριστεί στο Σύνταγμα και κατοικούσε Ζωγράφου, από την άλλη άτομα που συμμετείχαν σε κινηματικές διαδικασίες στην περιοχή και πριν τις 25/05/2011, κυρίως άτομα από την “επιτροπή για την Βίλα Ζωγράφου” και δευτερευόντως από την “Αυτόνομη Συνέλευση Ζωγράφου”. Ας κάνουμε μια ιστορική παρένθεση:

Η λαϊκή συνέλευση στην πλατεία Γαρδένια δεν ήταν η πρώτη φορά που μια τέτοια σύνθεση κόσμου ενεπλάκη σε ανοικτές κινηματικές διαδικασίες. Η πρόσφατη ιστορία αγώνων στη γειτονιά του Ζωγράφου μας αποκαλύπτει υπόρρητα αλλά σταθερά μια μικρή και χαλαρή κοινότητα αγώνα που σχηματίστηκε κυρίως μέσα στις κινητοποιήσεις των τελευταίων 3-4 χρόνων για τους δημόσιους χώρους, αλλά και τις προσπάθειες σύνδεσης της γειτονιάς με κεντρικότερες κινητοποιήσεις (π.χ. κατάληψη info café τον Δεκέμβριο του '08 ή οι δράσεις για τα ΜΜΜ). Ο αγώνας για τη σωτηρία της Βίλας Ζωγράφου και του Άλσους των Γλισίων από τα επιχειρηματικά κατασκευαστικά σχέδια, το μπλοκάρισμα της μετατροπής 6 πλατειών σε υπόγεια πάρκινγκ, οι κινητοποιήσεις ενάντια στην κατασκευή αυτοκινητόδρομων στον Υμηττό βρήκαν κάποια ριζώματα στους κατοίκους της γειτονιάς μέσω ανοικτών επιτροπών/συνελεύσεων και δυναμικών συγκεντρώσεων.

Γιατί όμως, παρά τις (συχνές) υλικές νίκες της, αυτή η κοινότητα αγώνα δεν παρέμεινε παρά μικρή και χαλαρή στις σχέσεις και τις πρακτικές της, μην αφήνοντας μια κινηματική παρακαταθήκη που θα ήταν χρήσιμη στην λαϊκή συνέλευση του Ιουνίου; Για να απαντήσουμε να πρέπει να σταθούμε για λίγο στις οργανωτικές και πολιτικές αντιφάσεις αυτών των κινητοποιήσεων. Πρώτον, συχνά οι επιτροπές και οι συνελεύσεις ήταν μόνο εν μέρει (αν όχι κατ’ όνομα) ανοικτές διαδικασίες, καθώς είτε δημιουργούνταν (και συντονίζονταν) βάσει κομματικών αποφάσεων και χωρίς πραγματική συμμετοχή των κατοίκων, είτε κυριαρχούνταν από διαμάχες ιδεολογικών ταυτοτήτων. Κατ’ επέκταση δεν κατάφεραν πάντα να αποτελέσουν χώρο ζύμωσης και επικοινωνίας μεταξύ των κατοίκων της γειτονιάς. Δεύτερον, το πολιτικό πλαίσιο των διεκδικήσεων έμενε συνήθως περιορισμένο στο ζήτημα της υπεράσπισης του δημόσιου χώρου ως χώρου πρασίνου. Μόνο μειοψηφικά τοποθετήθηκε κινηματικά σαν ζήτημα συλλογικής χρήσης του δημόσιου χώρου, δηλαδή σαν δημιουργία

Αφού επαναλήφθηκε η κουβέντα του Συντάγματος περί της διαφοράς “άμεσες” και “πραγματικής” δημοκρατίας, ήρθαν και σε μορφή bullets τα υπόλοιπα τρία αιτήματα, που χωρίς πολλή συζήτηση ψηφίστηκαν: “Όχι στο Μνημόνιο-κάτω οι κυβερνήσεις και οι πολιτικές του χρέους”, “Δεν χρωστάμε-δεν πουλάμε-δεν πληρώνουμε”, “Να τιμωρηθούν οι υπεύθυνοι: καταχραστής, πολιτικοί, τοκογλύφοι”. Η πολιτικοποίηση του κινήματος είχε επιτέλους επιτευχθεί με το... ακραία ριζοσπαστικό “όχι στο μνημόνιο”, με την μετονομασία των ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ σε “κυβερνήσεις και πολιτικές του χρέους”, με ένα πασάρικο διαφημιστικό μότο που υπονοεί ότι οι προς πώληση ΔΕΚΟ ανήκουν σε όλους μας (τους Έλληνες;), γι’ αυτό και μάλλον δεν τις πουλάμε (μετά από τόσα χρόνια που τις κάναμε ότι θέλαμε;) και τέλος με την έμμεση προτροπή να εκτελεστούν στο Γουδί (από κάποιον εθνοσωτήρα;) κάποιοι κακοί άνθρωποι που ευθύνονται για την κρίση.

Αυτή η λογική της πολιτικής διαχείρισης του κινήματος βρισκόταν αντιμέτωπη με μια άλλη πιο μειοψηφική λογική στη συνέλευση που πρότασε να μην υποτιμούμε το “group therapy” που είχε κατεβάσει τις πρώτες μέρες τόσο κόσμο στον δρόμο. Ότι στην επίθεση που βιώνουμε, έχουμε ανάγκη να εκφραστούμε, να βγούμε από το καβούκι μας, τον φόβο μας, την κατάθλιψη μας, να μιλήσουμε, να γνωριστούμε, να οργανωθούμε. Ότι τα κόμματα και τα συνδικάτα γιουχάρουνται στις πλατείες γιατί έχουν αποκοπεί από τα συμφέροντα μας, νοιάζονται μόνο για τις ψήφους και ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για την κατάντια μας. Ότι τέλος χρειάζεται να απευθυνθούμε στη γειτονιά “πόρτα-πόρτα”, με έναν καθημερινό κι όχι ξύλινο λόγο και με πρωτότυπες δράσεις που περά από την πάλη ενάντια στο μνημόνιο και το μεσοπρόθεσμο να βάζουν ως στόχο την δημιουργία δομών αλληλοβοήθειας και κοινότητας αγώνα ανάμεσα στους (ντόπιους και μετανάστες) ανέργους, τους εργαζόμενους, τις νοικοκυρές και τους συνταξιούχους της γειτονιάς μας: Να οργανωθούν οι άνεργοι της περιοχής, να απαιτήσουμε μειώσεις τιμών στα super market, να καταργήσουμε στην πράξη το χρέος. Αυτές οι διαθέσεις και προτάσεις ποτέ δεν συζητήθηκαν κι οργανώθηκαν σοβαρά, αφού η διαμάχη για τα πολιτικά πλαίσια μονοπωλούσε τις συνελεύσεις. Πολλές φορές μάλιστα κι όσοι υποστηρίζαμε αυτήν την λογική καταλήγαμε αντί να συζητάμε πρακτικά γι’ αυτές να αντιμαχόμαστε το αν θα έπρεπε να μπουνέ κάποια από τα 3-4 σημεία που είχαμε αποφασίσει στην 2η συνέλευση ή όλα, αν θα πρέπει να ψηφίσουμε για το αν θα ψηφίσουμε να μπουνέ και άλλα κωμικοτραγικά κι απογοητευτικά που διώχνουν αντί να φέρνουν καινούρια άτομα σε τέτοιου είδους διαδικασίες.

Πέρα από τη λογική των πολιτικών πλαισίων και την κυριάρχηση της ιδεολογικής διαμάχης, θα πρέπει να αναζητήσουμε τις ρίζες των ελλειμμάτων και των προοπτικών της λαϊκής συνέλευσης και στην κοινωνική της σύνθεση, που όπως και η γειτονιά του Ζωγράφου είναι κατά σημαντικό μέρος φοιτητική/μετα-φοιτητική.

Απ’ την μια πλευρά, η ιδιαιτερότητα της κοινωνικής σύνθεσης της συνέλευσης του Ζωγράφου συνδέει τη διαδικασία με μια μαχητική εμπειρία αγώνων -αυτή του φοιτητικού κινήματος ‘06-’07 και της εξέγερσης του Δεκέμβριο. Επίσης, δημιουργούσε αντικειμενικά ένα μεγάλο έδαφος σύνδεσης και γείωσης με τα προβλήματα και τις ανάγκες ενός

από τα πιο έντονα πληττόμενα κομμάτια της κοινωνίας, τον κόσμο της επισφαλούς, “μαύρης” και ανασφάλιστης εργασίας, τους φοιτητές ή πτυχιούχους 20-35 ετών, που βρίσκονται συνεχώς στα δυσδιάκριτα όρια μεταξύ εργασίας και ανεργίας. Απ’ την άλλη πλευρά όμως, αυτή η κυρίαρχη (μετα-)φοιτητική ταυτότητα της συνέλευσης έθεσε εμπόδια στην αποτελεσματική οργάνωση της διαδικασίας και των δράσεων, αλλά και στη σύνδεση με την υπόλοιπη γειτονιά. Ο κόσμος αυτός, παρότι μαχητικός, όντας εξοικειωμένος με τη λογική και λειτουργία των συνελεύσεων των φοιτητικών αμφιθεάτρων δεν κατάφερε να αποτρέψει την κυριαρχία των πολιτικών/ιδεολογικών πλαισίων και την συχνή μετατροπή της συνέλευσης σε μικρό κοινοβούλιο. Η συζήτηση πάνω σε έτοιμα πακέτα-από-bullets και ο περιορισμός του κόσμου σε ρόλο επικυρωτή είναι βασικό στοιχείο των φοιτητικών συνελεύσεων που δυστυχώς έχει χαρακτηρί βαθιά στην πολιτική κουλτούρα των αγωνιζόμενων. Επίσης δεν κατάφερε να ξεπεράσει τον ξύλινο και αφηρημένο λόγο και να θέσει τα ζητήματα στην βάση των άμεσων κοινωνικών αναγκών και της πρακτικής απάντησης στις καθημερινές συνέπειες της κρίσης. Έτσι δεν έλειπαν ποτέ τα μεγάλα λόγια και οι διακηρύξεις, έλειπε όμως η πρακτική δέσμευση, συμμετοχή και υπευθυνότητα που χρειάζονται οι συλλογικές διαδικασίες για να είναι αποτελεσματικές. Για παράδειγμα εκφραζόταν συνεχώς η επιθυμία για σύνδεση με άλλα κομμάτια της γειτονιάς που βρίσκονται σε τροχιά αγώνα (όπως οι εργαζόμενοι του δήμου και οι φοιτητές των εστιών) αλλά στην πράξη οι προσπάθειες για επικοινωνία και σύνδεση ήταν αποσπασματικές, αν όχι πρωτοβουλιακές.

Όλα τα παραπάνω επέδρασαν σημαντικά στις αντιλήψεις που εκφράστηκαν για τη σύνδεση με τους εργαζόμενους της γειτονιάς. Ενώ από τη μία κηρυσσόταν εμφατικά η σύνδεση με τα σωματεία και η συμμετοχή στις απεργιακές πορείες, απ’ την άλλη πολύς κόσμος δεν έβλεπε ουσιαστικά τον ίδιο του τον εαυτό ως εκμεταλλεύσιμο και η επικοινωνία με τους εργαζόμενους του Ζωγράφου ουσιαστικά δεν επιχειρήθηκε ποτέ με πρακτικούς όρους. Σαν η εργασία και η εκμετάλλευσή της να βρίσκεται κάπου μακριά, σαν να μην είμαστε εμείς οι ίδιοι εκμεταλλεύσιμοι είτε δουλεύουμε για μεγάλο ή μικρό αφεντικό είτε αντιμετωπίζουμε καθημερινά τον εκβιασμό της αναζήτησης εργασίας. Μέσα σ’ αυτό το κλίμα ακούσαμε και φράσεις που θα μας στοιχειώνουν για καιρό, όπως ότι “δεν υπάρχει εργατική τάξη στο Ζωγράφου!” ή ότι καπελώθηκε η διαδικασία επειδή σε μια παρέμβασή μας συμμετείχαν εργαζόμενοι από τα σωματεία σερβιτόρων και κούριερ για να επικοινωνήσουν με συναδέλφους τους!!

Το θέμα της βίας επίσης άνοιξε αρκετά νωρίς στο Ζωγράφου, μετά την επίσκεψη της τότε υφυπουργού Εργασίας Άννας Νταλάρα στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου (06/06). Η άμεση αντίδραση μας ώστε να φανερί ανειπηθήμητη η παρουσία μιας υπουργού στη γειτονιά μας εκφράστηκε και με σπρωξίματα στους μπλε μπάτσους που φυλούσαν το κτίριο και με εκτόξευση ζαρβαβατικών και πλαστικών μπουκαλιών. Κι ενώ όλα αυτά τα κάναμε όλοι μαζί, όπως όλοι μαζί φάγαμε και τα δακρυγόνα, στην επόμενη συνέλευση μπήκε θέμα “να διασφαλίσουμε τον ειρηνικό χαρακτήρα του κινήματος”. Αυτή η διασπαστική ρητορική στο εσωτερικό της συνέλευσης -με στόχο να περιθωριοποιηθούμε ως “μπάχαλοι” όσοι προτάσαμε την πρακτική μας οργάνωση σε επίπεδο αυτοάμυνας στον δρόμο- συνεχίστηκε μέχρι τις 28-29, αν και η στοιχειώδης αυτοάμυνα (μαλλόξ, ριοπάν, μάσκες) και το ξεπέρασμα της λογικής της μη-βίας αποτελούσε ήδη αποδεκτή λογική του κινήματος και της λ.σ. Ζωγράφου. Η “μπαχαλοφοβία” όμως δεν επέτρεψε καμιά σοβαρή πολιτική-οργανωτική κουβέντα για το πώς θα πραγματοποιηθεί ο στόχος του αποκλεισμού του Κυνοβουλίου στις 29/6, με αποτέλεσμα να τραυματιστούν δύο μέλη της συνέλευσης, που με γυμνά χέρια και χωρίς της συνδρομή κανενός “προβοκάτορα” δέχτηκαν την επίθεση των ΜΑΤ στο μπλόκο του Ευαγγελισμού. Το κερασάκι στην τούρτα ήταν ότι μετά την άγρια καταστολή στην 48ωρη απεργία για ένα μέλος της συνέλευσης το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν το γιαούρι που έφυγε στα μούτρα της βουλευτή του ΚΚΕ Λ. Κανέλλη, η οποία προβοκατόρικα θέλησε να περάσει ανάμεσα από το μπλόκο (για “να καταψηφίσει το Μεσοπρόθεσμο”, την ώρα που γινόταν προσπάθεια να μην λειτουργήσει το Κυνοβούλιο). Έτσι φάνηκε ότι κάποιοι δεν είχαν πρόβλημα με όλα τα κόμματα και με την αντιπροσωπευτική δημοκρατία, αλλά με συγκεκριμένες εκφάνσεις της. Ή δεν ισχύει ότι κρυφός τους πόθος είναι να γίνουν ΚΚΕ στην θέση του ΚΚΕ;

Συνοψίζοντας, η λαϊκή συνέλευση αντιμετώπιζε συνεχώς, ρητά ή άρητα, το ερώτημα αν θα αποτελούσε παράρτημα του Συντάγματος του Ζωγράφου ή κοινότητα αγώνα στη γειτονιά.

Η πρώτη αντίληψη εκφράστηκε μέσα από την κυριαρχία των ιδεολογικών ταυτοτήτων και των έτοιμων πολιτικών πλαισίων. Για το μεγαλύτερο κομμάτι της αριστεράς επρόκειτο για μια επιδίωξη να αποτυπωθεί και στη γειτονιά η ιδεολογική ηγεμονία της στο κίνημα και να συσπειρωθεί κόσμος στον αγώνα βάσει αυτής. Απ’ την άλλη για ένα κομμάτι του α/α/α χώρου που έμεινε καχύποπτα μωδιασμένο απέναντι στο Σύνταγμα, η λαϊκή συνέλευση ήταν επίσης παράρτημα των “απολίτικων και μικροαστών αγανακτισμένων” σε επίπεδο γειτονιάς. Σε κάθε περίπτωση, παρόλο που σίγουρα δεν εξισώνονται, οι ιδεολογικές ταυτότητες των αγωνιζόμενων μπήκαν εμπόδιο στην προσπάθεια για μια πρώτη ψηλάφηση πρακτικών λύσεων στα καθημερινά προβλήματα.

Η δεύτερη αντίληψη, αυτή της δημιουργίας κοινότητας αγώνα, ήταν πολύ πιο ασυνεχής, χαοτική και ασαφής. Ενώ συσπειρώνόταν πάνω σε συγκεκριμένες προτάσεις και όχι σε ολοκληρωμένες πολιτικές πλατφόρμες, δεν κατάφερε να θέσει το ζήτημα των στόχων και των προοπτικών της συνέλευσης στην πρακτική του βάση: θέλουμε να

καλέσουμε τον κόσμο βάσει πολιτικο-ιδεολογικών πλαισίων ή βάσει συλλογικών και διεκδικητικών παραδειγμάτων αγώνα; Θέλουμε να βρούμε τα bullets ή τις συνταγές που θα “ξυπνήσουν” τους εκμεταλλεύσιμους ή να αρχίσουμε να αγωνιζόμαστε οι ίδιοι για την συλλογική και πρακτική ικανοποίηση των αναγκών μας;

Η πορεία της λαϊκής συνέλευσης από το Σεπτέμβριο και μετά ακολουθεί πάνω κάτω τις διακριτές συνέπειες των παραπάνω αντιλήψεων. Από τη στιγμή που, όπως φαίνεται, το Σύνταγμα και οι λαϊκές συνελεύσεις άρχισαν να υποχωρούν, η πλειοψηφία της οργανωμένης αριστεράς σταμάτησε να βρίσκει ψηφοθηρικό ενδιαφέρον στην ίδια τη συνέλευση. Για να είμαστε πιο ακριβείς, μάλλον έψαχνε ευκαιρία να την σαμποτάρει. Η ευκαιρία ήρθε επ’ αφορμή των γεγονότων της Πέμπτης 20 Οκτωβρίου στην απεργιακή πορεία όπου η περιφρούρηση του ΠΑΜΕ συγκρούστηκε με τους διαδηλωτές. Το κομμάτι αυτό της αριστεράς του Ζωγράφου ήρθε στη λαϊκή συνέλευση εκβιάζοντας και πέζοντας για ανακοίνωση καταγγελίας των διαδηλωτών που συγκρούστηκαν με τα ΚΝΑΤ ως προβοκατόρων και παρακρατικών (και κρεώνοντάς τους την κρατική δολοφονία του εργάτη Δημήτρη Κοτζαρίδη). Η ανακοίνωση ήταν προφανώς έτοιμη και η σκηνή προβαρισμένη από πριν. Απειλόναν ότι αν δε βγει η καταγγελία που προτείνουν θα αποχωρήσουν από τη λαϊκή συνέλευση, μιας και δε μπορούν πλέον να εμπιστευθούν τους υπόλοιπους συμμετέχοντες. Προφανώς η πρόταση καταψηφίστηκε από όλους πέρα από τους θιασώτες της, που αποχώρησαν καταγγέλλοντας. Προς τιμήν του ένα τμήμα της αριστεράς παρέμεινε στη συνέλευση σπάζοντας τον κομματικό εκβιασμό.

Απ’ την άλλη, κλείνοντας, προφανώς θα ήταν ανώφελο για τη συνέλευση να συνεχίσει στον ίδιο δρόμο, έστω και χωρίς κομματικά “καπέλα”. Αν δεν ψάξουμε να βρούμε τρόπους να αγωνιστούμε και να συνδεθούμε με τους υπόλοιπους καταπιεζόμενους στην βάση της συλλογικής και αποτελεσματικής επίλυσης των καθημερινών μας προβλημάτων, θα συνεχίζουμε στο ίδιο αδιέξοδο μονοπάτι. Τα ερωτήματα παραμένουν: πώς θα φτιάξουμε δομές αλληλοβοήθειας στη γειτονιά; πώς θα μειώσουμε το καθημερινό κόστος ζωής μας; πώς θα καταργήσουμε στην πράξη το χρέος; πώς θα υψώσουμε οδοφράγματα απέναντι στην εξαθλίωση;

Οι παραχές στα Γαλλικά προάστια και η εξέγερση στην Αθήνα προς το τέλος του 2008 σχετίζονταν, κατά πολλούς, με τα υψηλά ποσοστά ανεργίας στους νέους. Στην Ισπανία το ποσοστό ανεργίας των νέων αγγίζει πλέον το 50% -πότε σκόπευε λοιπόν η ισπανική νεολαία να ανοίξει τις δικές της ρωγμές στην κοινωνική ειρήνη, αν όχι τώρα; Παρόλο που ένα τμήμα αυτής της νεολαίας συμμετείχε στις κινητοποιήσεις ενάντια στον πόλεμο στο Ιράκ την άνοιξη του 2003 -οπότε και για πρώτη φορά στήθηκαν αντίσκηνα σε πλατείες, κάτι που επαναλήφθηκε και διευρύνθηκε από το φοιτητικό κίνημα το '08-'09 ενάντια στις διατάξεις της Μπολόνια -προκαλούσε γενικά εντύπωση το ότι οι νεότερες γενιές στην Ισπανία ήταν σχετικά απαθείς για ένα μεγάλο διάστημα, παρά το γεγονός ότι από τη στιγμή που ξέσπασε η κρίση, το μέλλον τους δείχνει μέρα με τη μέρα όλο και πιο αβέβαιο. Και τώρα επιτέλους εισέρχονται στην πολιτική σκηνή με τη μορφή ενός ευρύτατου κινήματος διαμαρτυρίας.

Μια σύνθεση κινήματων

Χωρίς καμία αμφιβολία οι εξεγέρσεις στις Αραβικές χώρες και ειδικά αυτές της Βορείου Αφρικής έδωσαν μεγάλη ώθηση στα κινήματα της Ισπανίας. Το ίδιο και οι κινητοποιήσεις των πιο υποτιμημένων κομματιών της Πορτογαλικής κοινωνίας στα μέσα του Μάρτη. Υπήρχαν όμως και πολλές κινήσεις διαμαρτυρίας στην ίδια την Ισπανία που συνδέθηκαν μεταξύ τους μέσα από το ξέσπασμα του παρόντος κινήματος. Μετά το τέλος του φοιτητικού κινήματος κάποιοι πυρήνες ανθρώπων συνέχισαν να δραστηριοποιούνται, με αποτέλεσμα οι εμπειρίες αυτών των άτυπων συλλογικοποιήσεων να συνεισφέρουν σημαντικά στις μετέπειτα κινητοποιήσεις. Μέχρι στιγμής, τα κινήματα που ξεπήδησαν σ' αυτήν την φάση έχουν αναπτυχθεί λίγο-πολύ ανεξάρτητα το ένα απ' το άλλο. Μπορούμε χοντρικά να διακρίνουμε απ' τη μία τις κινητοποιήσεις των εργατών και των ανέργων, και απ' την άλλη τις διαμαρτυρίες των "ενεργών πολιτών" μεταξύ 20 και 40 ετών.

Στην πρώτη κατηγορία κινητοποιήσεων βρίσκουμε κυρίως αγώνες ενάντια στις απολύσεις, την επιδείνωση των εργασιακών συνθηκών, τις ιδιωτικοποιήσεις και την άρνηση καταβολής των δεδουλευμένων από πλευράς των αφεντικών. Στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για μικρούς αγώνες που κάποιες φορές δίνονται με αρκετά μαχητικό τρόπο. Έπειτα από μια σειρά πολλών τέτοιων αγώνων στον ιδιωτικό τομέα, πρόσφατα ξέσπασε κύμα κινητοποιήσεων και στο δημόσιο, με αφετηρία την εκπαίδευση και την υγεία. Οι κινητοποιήσεις αυτές παρέμειναν κυρίως μέσα στα πλαίσια της αντιπαράθεσης με την εκάστοτε περιφερειακή αρχή, αν και όλες τους περιείχαν στοιχεία συνολικοποίησης του αγώνα, όπως φάνηκε στις μεγάλες διαδηλώσεις εναντίον των περικοπών που πραγματοποιήθηκαν σ' ολόκληρη τη χώρα.

Η απεργία των δημοσίων υπαλλήλων στις 8 Ιούνη 2010 και η γενική απεργία στις 29 Σεπτεμβρίου 2010 δεν κατάφεραν τίποτα άλλο πέρα απ' το να συνολικοποιήσουν τις αντιστάσεις σε ένα απλώς συμβολικό επίπεδο και να εκτονώσουν σε ένα βαθμό την κατάσταση. Απ' την άλλη το πιο ριζοσπαστικό κομμάτι των κινητοποιήσεων χρησιμοποίησε την απεργία του Σεπτεμβρίου για να εμπλουτίσει τις εμπειρίες του με πιο δυναμικές πρακτικές (π.χ. καταλήψεις, πικετοφορίες και αυτόνομες πορείες). Στην παρούσα συγκυρία φαντάζει μάλλον απίθανη η κήρυξη γενικής απεργίας από τα συνδικάτα για το επόμενο χρονικό διάστημα.

Εδώ και ένα-δύο χρόνια οι συνελεύσεις των ανέργων έχουν καταφέρει να προσελκύσουν το δημόσιο ενδιαφέρον μέσα από μικρές δράσεις αλλά χωρίς να αποκτήσουν μέχρι στιγμής την απαραίτητη

κίνημα "V For Vivienda" ("Σ για Στέγαση") οργάνωνε συγκεντρώσεις πολλών χιλιάδων ατόμων για ένα χρονικό διάστημα αρκετών μηνών. Η βασική αγωνία τους αφορούσε το μέλλον των νεότερων γενιών, ένα μέλλον στο οποίο "ποτέ δε θα μπορέσουν να αποκτήσουν δικό τους σπίτι". Στην Ισπανία είναι αρκετά δύσκολη η εύρεση διαμερίσματος για ενοίκιαση, οπότε είναι πολύ διαδεδομένα τα υποθηκευτικά δάνεια για την αγορά σπιτιού, το να πληρώνεις, κατά κάποιο τρόπο, ενοίκιο υπό τη μορφή της αποπληρωμής του δανείου προς την τράπεζα. Η έκρηξη της αγοράς ακινήτων οδήγησε σε υποθηκευτικά δάνεια που, η λήξη τους ξεπερνούσε τη διάρκεια ζωής των δανειζόμενων και ενοίκια που δέσμευαν όλο και μεγαλύτερα τμήματα των εισοδημάτων. Οι μισθοί της εσφαλμένης εργασίας -τότε που στην Ισπανία μιλούσαν για "τη γενιά των 1000 ευρώ"- άρχισαν να αναγκάζουν όλο και περισσότερους 30ρηδες να επιστρέψουν στα σπίτια των γονιών τους.

Απ' το Δεκέμβριο του 2010 ξεκίνησε μια κινητοποίηση με την ονομασία "Anonymos" ως απάντηση στο νόμο που ψήφισε το Υπουργείο Πολιτισμού, ο οποίος στόχευε να καταστείλει το ελεύθερο κατέβασμα ταινιών, μουσικής και software από το διαδίκτυο. Κατά κύριο λόγο επρόκειτο για ακτιβισμούς τύπου "flash-mob" που γνώρισαν μεγάλη αποδοχή. Τον Απρίλιο του 2011 η συλλογικότητα "Νεολαία Χωρίς Μέλλον" κατάφερε να βγάλει στο δρόμο χιλιάδες νεαρούς διαδηλωτές σε πολλές πόλεις της Ισπανίας. Το γεγονός ότι αυτές οι διαδηλώσεις, που αναφέρονταν ξεκάθαρα σε νεολαίστικα κομμάτια ("χωρίς σπίτι, χωρίς ασφάλιση, χωρίς μέλλον, χωρίς φόβο"), υποστηρίχτηκαν ενεργά και από μεγαλύτερες ηλικίες, ήταν μια ευχάριστη έκπληξη που προεικόνιζε το κίνημα 15-M. Τον Μάιο του 2011 το βιβλίο "Καιρός να Ξεσηκωθούμε" έγινε το απόλυτο μπεστ-σέλερ σε όλη την χώρα.

Από το κίνημα DRY...

Το σημερινό κίνημα στην Ισπανία, το οποίο έχει ονομαστεί με διάφορους τρόπους (15-M, DRY, Indignados, Acampada), χαρακτηρίστηκε εξ αρχής από έναν ηθικό και συμπεριφορικό κώδικα, που ανάγεται στην πολιτική κοινωνικοποίηση των συμμετεχόντων μέσα στο το κίνημα της αντι-παγκοσμιοποίησης και το ευρύτερο δίκτυο ομάδων και οργανώσεων που συγκροτείται γύρω απ' αυτό. Περίπου 100 απ' τις 1200 οργανώσεις που συμμετείχαν στο Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ στο Ντακάρ το Φεβρουάριο του 2011 προέρχονταν απ' την Ισπανία! Το κίνημα 15-M ξεκίνησε με ένα κάλεσμα για διαδηλώσεις σε όλη την χώρα στις 15 Μαΐου, το οποίο γνωστοποιήθηκε κυρίως μέσω του διαδικτύου. Το κάλεσμα πρωτο-δημοσιοποίησε μια απ' τις αμέτρητες κινήσεις ενεργών πολιτών. Εμπνεόμενοι από τα γεγονότα στην Ισλανδία και τη Βόρειο Αφρική, δέκα απ' αυτούς έφτιαξαν ένα μπλογκ και ένα group στο facebook με το όνομα "Νέοι Εν Δράσει". Μέσα σε πολύ λίγο καιρό προσέλκυσε περισσότερους από 200 μπλόγκερς, πρωτοβουλίες και μικρές ομάδες. Έτσι αυτή η πρωτοβουλία μεταμορφώθηκε σε μια τεράστια δεξαμενή διαφορετικών ατόμων και ομάδων και η σύνθεσή της γινόταν όλο και πιο ετερογενής. Ο αρχικός πυρήνας μαθητών και φοιτητών πλέον άρχισε να συμπεριλαμβάνει δασκάλους, πανεπιστημιακούς, ελεύθερους επαγγελματίες, αυτο-απασχολούμενους και επαγγελματίες υπερασπιστές των πολιτικών δικαιωμάτων (π.χ. Attac, Intermon, Oxfam κλπ). Επίσης η ηλικιακή κλίμακα της ηλεκτρονικής αυτής κινητοποίησης διευρύνθηκε σε σημαντικό βαθμό.

Τον Ιανουάριο του 2011 το group στο facebook άλλαξε το όνομά του σε "Plataforma de Coordinacion de Grupos por la Movilizacion Ciudadana" (η τελευταία φράση μεταφράζεται ακριβέστερα ως "κινητοποίηση των πολιτών" αλλά στην πραγματικότητα είναι πιο κοντά στην έννοια της "πολιτικής ανυπακοής"). Η κυρίαρχη αντίληψη στο εσωτερικό αυτού του δικτύου εξέφραζε την πεποίθηση πως έφτασε η στιγμή του ξεσηκωμού της κοινωνίας των πολιτών ενάντια στη διεφθαρμένη τάξη της πολιτικής ελίτ και του χρηματιστικού κεφαλαίου: "Δεν είμαστε εμπορεύματα στα χέρια των πολιτικών και των τραπεζών". Το ενοποιητικό σύνθημα της πρωτοβουλίας αυτής έγινε και το τελικό της όνομα: "Πραγματική Δημοκρατία Τώρα" (Democracia Real Ya, DRY). Οι κατά τόπους συνελεύσεις της έγιναν για πρώτη φορά το Μάρτιο του 2011. "Ήταν περίεργο που βρεθήκαμε και γνωριστήκαμε κι από κοντά, ξαφνικά τα πάντα έγιναν πραγματικά. Καταλάβαμε ότι ήμασταν πολύ διαφορετικοί ο ένας απ' τον άλλο, αλλά και ότι συμφωνούσαμε στα βασικά ζητήματα", είπε μία απ' τις συμμετέχουσες. Μέχρι τις αρχές του Μαΐου η "τοπική συνέλευση" είχε φτάσει τα 300 άτομα. Στις 15 του μήνα 80,000 άνθρωποι διαδήλωσαν σε 52 πόλεις της Ισπανίας. Η ατμόσφαιρα ήταν ενθουσιαστική, καταγιστική, παραληρηματική -και οι πυροκροτητές της ήταν ευτυχισμένοι.

...στο κίνημα των Acampadas

Αλλά τότε συνέβη κάτι πραγματικά καινούριο, κάτι το απρόβλεπτο. Το κίνημα ξαφνικά ξεκίνησε απ' την αρχή και θα 'πρεπε σωστότερα να ονομάζεται 16-M ή 17-M. Αυτό το κίνημα γεννήθηκε στους δρόμους, γεννήθηκε μέσα στον αγώνα για την οικειοποίηση του δημόσιου χώρου και την σύγκρουση με την αστυνομία. Η διαδήλωση

Κίνημα στην Ισπανία... και ξαφνικά τα πάντα έγιναν πραγματικά

δυναμική ώστε να θέσουν κεντρικά και συνολικά το ζήτημα. Το 2009, με αφετηρία την "επιτροπή θυμάτων της υποθήκευσης", ξέσπασε το κίνημα ενάντια στις κατασχέσεις σπιτιών, το οποίο έχει αποκτήσει πλέον μεγάλη μαζικότητα. Μέσα από μια σειρά νομικά βήματα αντιπαλεύουν τις κατασχέσεις, επιχειρηματολογώντας πως, στις περιπτώσεις που οι ιδιοκτήτες του σπιτιού δεν μπορούν να αποπληρώσουν το δάνειό τους, ενώ οι τράπεζες μπορούν να πάρουν τα σπίτια "στην μισή τιμή", οι ίδιοι μένουν χρεωμένοι με ολόκληρο το ποσό. Σταδιακά καταφέρνουν να αποτρέψουν τις κατασχέσεις και επιτυγχάνουν έναν τύπο "διακανονισμού" με τις τράπεζες. Η πρακτική αυτή υποστηρίζεται μεν από το κίνημα 15-M αλλά παραμένει συμβολική: πραγματοποιούνται καθημερινά 230 κατασχέσεις σπιτιών, απ' τις οποίες μόλις 2 ή 3 αποτρέπονται.

Το 2006, πριν ακόμα εκδηλωθεί εντελώς η οικονομική κρίση, το

της Μαδρίτης τέλειωσε με ομορφαρές συγκρούσεις και μερικές συλλήψεις. Το απόγευμα μια ομάδα 35 ανθρώπων που είχαν βρεθεί για να συζητήσουν στην Plaza del Sol αποφάσισαν απλώς να μείνουν στην πλατεία όλο το βράδυ. Το ίδιο βράδυ έφτιαξαν το περίγραμμα ενός μανιφέστου και απαιτήσαν την απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων. Το επόμενο απόγευμα έστησαν στην πλατεία μια μεγάλη τέντα και ένα info-point. Αργότερα γύρω στα 100 άτομα συμμετείχαν στη συνέλευση της πλατείας και το βράδυ έμειναν εκεί πάνω από 400. Νωρίς το επόμενο πρωί τους έδωσε βία η αστυνομία. Αργότερα το βράδυ ο κόσμος άρχισε να ξαναμαζεύεται όλο και πιο μαζικά. Γύρω στις 8 η πλατεία είχε 6.000 ανθρώπους! Οι συζητήσεις κράτησαν όλη τη νύχτα, γινόταν παράλληλα διάφορες συνελεύσεις και τελικά δημιουργήθηκαν ομάδες εργασίας -οι περισσότερες απ' τις οποίες επιφορτίστηκαν με την οργάνωση και τη διαμόρφωση του χώρου της πλατείας. Την ίδια μέρα στήθηκαν σκηνές στις κεντρικές πλατείες άλλων 60-80 Ισπανικών πόλεων. Σε περίπου 200 πόλεις πραγματοποιήθηκαν κινήσεις αλληλεγγύης προς τους κατασκηνωτές των πλατειών. Μπροστά στον κίνδυνο της εκκένωσης από την αστυνομία, το κίνημα μεγάλωσε με πολύ γρήγορο ρυθμό. Οι δημοτικές εκλογές ήταν προγραμματισμένες για την επόμενη Κυριακή και το κράτος προσπάθησε να δικαιολογήσει το σχέδιο απαγόρευσης της δημόσιας κατασκήνωσης στις πλατείες, επιχειρώντας μια νέα ερμηνεία του τμήματος του εκλογικού νόμου, όπου αναφέρεται ότι απαγορεύονται οι προεκλογικές συγκεντρώσεις για το διάστημα πριν τις εκλογές. Την Παρασκευή το βράδυ συγκεντρώθηκαν 25.000 άτομα στην Plaza del Sol, ενώ και στις υπόλοιπες πόλεις η κατάσταση ήταν παρόμοια.

Παρόλα αυτά οι εκλογές δεν επηρεάστηκαν απ' τις κινητοποιήσεις των πλατειών. Λόγω της ολοκληρωτικής κατάρρευσης των σοσιαλδημοκρατών, το δεξιό Partido Popular επικράτησε με ευκολία. Η αποχή δεν ήταν ιδιαίτερα υψηλή, αλλά οι λευκές και άκυρες ψήφοι ξεπέρασαν το ένα εκατομμύριο και καταγράφηκαν σαν ιστορικό ρεκόρ. Στο μεταξύ το κίνημα συζητούσε για τη μαζικοποίηση των κινητοποιήσεων σε αμέτρητες ανοιχτές συνελεύσεις όλο και περισσότερων πλατειών. Επιπλέον σε κάποιες πόλεις οι "κεντρικές" συνελεύσεις αποφάσισαν να οργανώσουν τοπικές συνελεύσεις σε κάθε γειτονιά.

Αναδίπλωση και Εξάπλωση

Σήμερα, στα μέσα Ιουνίου, οι περισσότερες απ' τις κατελιημμένες πλατείες έχουν αδειάσει. Σε μερικές απ' αυτές οι καταλήψεις συνεχίζουν να μένουν στις σκηνές τους και οι αρχές ανά τακτά διαστήματα τους απειλούν με εκκένωση της πλατείας, βέβαια απ' την άλλη οι κυρίαρχοι έχουν καταλάβει πλέον πως η καταστολή του κινήματος συνήθως το αναζωπυρώνει. Στην Βαρκελώνη για παράδειγμα η βίαιη εκκένωση της πλατείας απ' την αστυνομία στις 27 Μαΐου είχε σαν αποτέλεσμα την ανακατάληψη της πλατείας λίγες ώρες αργότερα από χιλιάδες ανθρώπους. Το κίνημα έχει επανειλημμένα αναβάλει την αποχώρηση με τους δικούς του όρους απ' τις πλατείες, προβάλλοντας το επιχείρημα ότι πρέπει πρώτα να στερεοποιήσει τις οργανωτικές του δομές. Παντού πλανάται μια ισχυρή επιθυμία για συνέχεια. Κανείς δεν είναι πρόθυμος να τα παρατήσει κανείς δε θέλει να επιστρέψει στην άδεια ζωή της κοινωνικής απομόνωσης. Όλοι και όλες συνειδητοποίησαν ότι ο ψηφιακός χώρος των "κοινωνικών δικτύων" δεν αποτελεί παρά ένα πολύ περιορισμένο και περιοριστικό έδαφος επικοινωνίας. Γι' αυτόν το λόγο σε κάποιες πλατείες έχει κρατηθεί ακόμα η ελάχιστη υποδομή (info-point, νχεία, μικρόφωνα) για τη διεξαγωγή συνέλευσης, αν αυτή προκύψει. Πιο πρόσφατα ακόμα το κίνημα επεφύλασσε συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας στους νεο-εκλεγέντες των περιφερειακών εκλογών και τους μετόχους της τράπεζας Banco Santander. Η πιο εντυπωσιακή δράση ήταν ο αποκλεισμός του κτιρίου της περιφερειακής κυβέρνησης στην Cataluña στις 15 Ιούνη την ώρα που μέσα σ' αυτό συζητιόταν ένα νέο πρόγραμμα λιτότητας. Στις 19 Ιουνίου πραγματοποιήθηκαν διαδηλώσεις σε 60 πόλεις, ενώ στην Βαρκελώνη περίπου 80.000 άνθρωποι βγήκαν στους δρόμους. Την επόμενη μέρα οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν στην Βαλένθια, τη Σεβίλλη, το Αλικάντε, την Γκαλιτσία και τη Βαρκελώνη. Οι περισσότεροι απ' τους διαδηλωτές ήταν άνεργοι. Στις 23 Ιούνη, τέλος, θα συγκεντρώνονταν στην πρωτεύουσα, τη Μαδρίτη.

Η ανάγκη για διασάφηση

Σχεδόν σύσσωμη η Ισπανική κοινωνία είδε το κίνημα με τρομερή συμπάθεια. Σύμφωνα με δημοσκοπήσεις το 85% του πληθυσμού ήταν υπέρ των κινητοποιήσεων. Η ισχύς και η διειδυτικότητα του έγκειται στο γεγονός ότι εξέφρασε ρητά τη διάχυτη ανημία προς τους "επαγγελματίες πολιτικούς" κομμάτων και συνδικάτων. Προφανώς το κίνημα βρέθηκε στο κατάλληλο σημείο την κατάλληλη στιγμή (δημοτικές εκλογές, ανακοίνωση περαιτέρω περικοπών, αναδιάρθρωση της αγοράς

εργασίας), αλλά ακόμα πιο καθοριστική για την πορεία του ήταν η μετάβαση απ' την συμβολική στην πραγματική σύγκρουση με το κράτος. Στην κορύφωσή του κατάφερε να ανοίξει ρωγμές στον επίσημο λόγο περί της κρίσης [δηλαδή το λόγο περί χρέους, μη-βιωσιμότητας των κοινωνικών υπηρεσιών, χαμηλής παραγωγικότητας κλπ] και να σπρώξει τους διαχωρισμούς (συντεχνιακούς ή ηλικιακούς) στο περιθώριο. Μέσα σε ένα εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα δημιουργήθηκε μια αντι-κοινωνία μέσα στις πλατείες και μέσα σ' αυτήν η αίσθηση του ιστορικού χρόνου έγινε χειροπιαστή, το φαντασιακό της ανταγωνιστικής δυναμικής απέκτησε σάρκα και οστά και εξέφρασε συνολικά κοινωνικά συμφέροντα. Η εμπειρία της αυθόρμητης συλλογικής οργάνωσης, η αίσθηση εκκίνησης προς κάτι νέο και το ξεπέρασμα της απομόνωσης ενσαρκώθηκαν σε αμέτρητες συνελεύσεις που έφταναν τους χιλιάδες συμμετέχοντες. Πολλοί άνθρωποι βρήκαν το κουράγιο που τους έλειπε, βρήκαν έναν χώρο για ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων -αποσπασματικών ή συνολικών- για όλες τις πλευρές της καθημερινής ζωής που δυσχεραίνονται από τις συνέπειες της κρίσης.

Ο χρόνος είναι σημαντικότερο στοιχείο της δυναμικής της κινηματικής διαδικασίας. Τη στιγμή που κορυφώνονταν η πόλωση, η δυνατότητα της λαϊκής εξέγερσης έμοιαζε πιο κοντά από ποτέ. Όσο όμως ο καιρός περνάει χωρίς απτή πρόοδο ή νέα κλιμάκωση, γίνονται και πάλι ορατοί οι διαχωρισμοί -γίνεται ξανά αδύνατο το μόνιμο ξεπέρασμά τους. "Μπορείς να καταλάβεις μια πραγματική εξέγερση απ' τη δυνατότητά της να μετασχηματίζει τη σχέση χώρου και χρόνου", έγραφε ο Guillermo Kaejane.

Οι Συνελεύσεις: αυτοοργάνωση των αγωνιζόμενων ή ριζοσπαστικός κοινοβουλευτισμός;

Οι συνελεύσεις θεωρούνται το σύμβολο της αυθεντικής, οριζόντιας, αμεσοδημοκρατικής μορφής οργάνωσης. Στην Ισπανία η περίοδος της εργατικής αυτονομίας στα τέλη του '70 ήταν συνυφασμένη με την οργανωτική μορφή των συνελεύσεων. Η γενική συνέλευση των εργατών ήταν το σώμα που αποφάσιζε για όλες τις συλλογικές δράσεις μέσα στο εργοστάσιο. Αλλά εάν οι συνελεύσεις μετατραπούν σε έναν απόλυτο στόχο -δηλαδή σε μια οργανωτική μορφή η οποία φέρνει κοντά ανθρώπους που δε συνδέονται κοινωνικά με κανέναν άλλο τρόπο (π.χ να εργάζονται, να ζούνε και να αγωνίζονται μαζί)- τότε μετατρέπονται σε θεσμούς χωρίς νόημα. Η συνέλευση τότε θα χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια να μην κινδυνεύσουν να διαρραγούν οι παραδοσιακά διαχωρισμένες σχέσεις μεταξύ των συμμετεχόντων από τον λόγο, που διαφοροποιείται από την κενή και αφηρημένη συναίνεση. Οι συζητήσεις γίνονται απρόσιτες και αδιάφορες για τον κόσμο που έρχεται πρώτη φορά σε επαφή μαζί τους - μετατρέπονται δηλαδή σε μια μορφή ριζοσπαστικού κοινοβουλευτισμού. Μ' αυτόν τον τρόπο ακυρώνεται η ίδια η αναζήτηση απελευθερωτικών μορφών οργάνωσης. Έτσι, επιπλέον, η ριζοσπαστική άρνηση των ιδεολογιών που επρόκειτο να προστατεύσει τις συνελεύσεις απ' το πολιτικό "καπέλωμά" τους, οδηγεί στην απο-πολιτικοποίηση της συζήτησης.

Οι κεντρικές πολιτικές αντιθέσεις του κινήματος έγκεινται στη σχέση του με το κράτος και τη δημοκρατία. Όσο η δημοκρατία δεν αντιμετωπίζεται σαν μία μορφή καπιταλιστικής κυριαρχίας, τόσο η κριτική της θα παραμένει επιφανειακή και λαϊκίστικη. Αν νομίζουμε ότι οι πολιτικοί είναι διεφθαρμένοι λόγω του ανήθικου ή ανέντιμου χαρακτήρα τους, δε μένει παρά να τους αντικαταστήσουμε με άλλους, πιο έντιμους και πιο ηθικούς, που θα μπορούν να ελέγχουν και να περιορίζουν τους "άπληστους" τραπεζίτες. Σύμφωνα με αυτήν την λογική όλα εν τέλει καταλήγουν στα "κατάλληλα πρόσωπα" και όχι στους συγκεκριμένους κοινωνικούς θεσμούς. Συνεπώς η κριτική στην

πολιτική της ευρωζώνης και τα μέτρα λιτότητας παραμένει κοντόφθαλμη και αδυνατεί να διανοηθεί κάτι διαφορετικό από “εναλλακτικές” μορφές κεϋνσιανής οικονομικής πολιτικής. Μέσα σ’ αυτά τα πλαίσια γίνεται πιο ξεκάθαρος ο διφορούμενος και αντιφατικός χαρακτήρας του πασιφισμού του κινήματος. Πίσω απ’ αυτόν τον πασιφισμό δεν βρίσκεται μόνο ο φόβος του “καπελώματος” (δηλαδή η εκμετάλλευση του κινήματος από εξωτερικές πολιτικές δυνάμεις), αλλά επίσης μια ρητή επιδίωξη να μετατραπεί το κίνημα σε έναν “κριτικό αλλά παραγωγικό” συνομιλητή του κράτους. Αυτά τα ειρηνιστικά προσχήματα επανέρχονται συνεχώς, παρόλο που ακόμα και ειρηνικές καθιστικές διαμαρτυρίες έχουν πολλές φορές κατασταλεί βίαια απ’ την αστυνομία. Σχεδόν εμμονικά πλέον, οι κήρυκες της μη-βίας επιδιώκουν να εμφανιστούν σαν μάρτυρες στην αρένα της κοινής γνώμης, ενώ την ίδια στιγμή για τους πολιτικούς και τα ΜΜΕ είναι πολύ εύκολο να “αποδείξουν” το αντίθετο.

Υπερ-κατάρτιση και ανεργία -για την κοινωνική σύνθεση του κινήματος

Φυσικά αυτές οι αντιφάσεις έχουν συζητηθεί στο εσωτερικό του κινήματος και έχουν υπάρξει ήδη κάποια βήματα προς την επίλυσή τους με παραγωγικό τρόπο. Η φύση όμως των αντιφάσεων υπαινίσσεται τους διαφορετικούς ή αντιθετικούς πόλους της κοινωνικής σύνθεσης του κινήματος. Παρά το γεγονός ότι οι διακρίσεις δεν είναι πάντα καθαρές, μπορούμε να ξεχωρίσουμε απ’ τη μία τις πρωτοβουλίες των “ενεργών πολιτών” και των μπλόγκερς και απ’ την άλλη το χώρο των αυτόνομων ομάδων, των καταληψιών, της παλιάς και νέας αριστεράς. Στον πρώτο πόλο υπήρχε μία εντυπωσιακά ισχυρή παρουσία δικηγόρων ανάμεσα στους αγωνιστές και η προσδοκία για κοινωνική αναγνώριση ήταν γενικά εμφανής. Ενώ λοιπόν αυτή η τάση κατάρτιζε επανειλημμένα λίστες αιτημάτων και εμφαιτικά απέρριπτε κάθε “αντι-συστημική” προοπτική, ένα μέρος της

αριστεράς και των καταλήψεων ενεπλάκη με τις πλατείες μόνο αφότου “βεβαιώθηκε” ότι σ’ αυτές εκφράζεται μια ευρύτερη κοινωνική δυσαρέσκεια, επιχειρώντας έπειτα να διευρύνουν τη μαζικότητα και το χαρακτήρα τους.

Το κίνημα δεν είναι εν γένει νεολαϊστικό. Ο μέσος όρος ηλικίας των αγωνιζόμενων βρίσκεται κάπου μεταξύ 25 και 40, ενώ όσοι ήταν ήδη οργανωμένο κομμάτι του αγώνα ανήκουν κυρίως στις μεγαλύτερες ηλικίες αυτού του φάσματος. Το κίνημα δεν πυροδοτήθηκε στους χώρους της εκπαίδευσης, ούτε είχε ιδιαίτερη επίδραση πάνω τους, παρόλο που πολλοί φοιτητές και φοιτήτριες συμμετείχαν στις καταλήψεις των πλατειών. Η κατηγορία “νεολαία” ούτως ή άλλως αδυνατεί να περιγράψει αποτελεσματικά μια ομοιογενή κοινωνική πραγματικότητα. Εξαιρώντας τους μαθητές που παρατάνε το σχολείο, τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας στους νέους της Ισπανίας βρίσκονται στους απόφοιτους πανεπιστημίου. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ τεράστιο κομμάτι των Ισπανών εργαζομένων

(25%) είναι υπερ-καταρτισμένο, δηλαδή εργάζονται σε δουλειές που απαιτούν χαμηλότερο επίπεδο επαγγελματικής κατάρτισης απ’ αυτό που έχουν αποκτήσει. Η Ισπανία κατέχει τα πρωτεία στην Ευρώπη όσον αφορά την υπερ-κατάρτιση του εργατικού δυναμικού, στους νέους εργαζόμενους το ποσοστό αγγίζει το 40% την ώρα που ο μέσος όρος στις χώρες του ΟΟΣΑ είναι 23%. Στην Ισπανία το 29% του πληθυσμού εισάγεται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ενώ ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ είναι 28%, της Ε.Ε. 25% και της Γερμανίας ακόμα λιγότερο. Τα τελευταία στοιχεία δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες διαφορές, αλλά στην Ισπανία το 31% δε λαμβάνει καμία επαγγελματική κατάρτιση μετά το σχολείο (στην Ε.Ε το αντίστοιχο ποσοστό είναι 15%), ενώ μόνο το 38% καταρτίζεται ολοκληρωμένα (στην Ε.Ε το 52%). Η υπο-αντιπροσώπευση της “μεσαίου-επιπέδου-κατάρτισης” στην αγορά εργασίας εξηγείται ιστορικά από την κυρίαρχα διαδεδομένη πρακτική της “μαθητείας-στη-δουλειά”.

Παράλληλα με την ένταση των αναδιαρθρώσεων της κρίσης η απαίτηση για “κατάρτιση” αυξάνεται συνεχώς. Ήδη ακούγονται φωνές που προειδοποιούν ότι δεδομένων των δομικών προβλημάτων της αγοράς εργασίας αυτή η τάση θα οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερη “υπερ-κατάρτιση”. Την ίδια στιγμή οι μαθητές αποτελούν μια τεράστια δεξαμενή φτηνής εργασίας για κακο-πληρωμένη πρακτική άσκηση ή άλλες ευκαιριακές δουλειές. Για πολλούς απ’ αυτούς οι προοπτικές τεχνικής επαγγελματικής κατάρτισης δεν είναι παρά απέραντες αίσουσες αναμονής κι όσο περισσότερο βαθιάειν η κρίση, τόσο περισσότερο αυτή η κατάσταση αναμονής θα γίνεται μόνιμη. Πολλές μελέτες αναδεικνύουν ότι τα τελευταία χρόνια ο “μεσαίος χώρος” -όσον αφορά την κατάρτιση και το εισόδημα- της εργασίας έχει συρρικνωθεί με ταχύτατους ρυθμούς. Υπάρχει μια αλληλοσυσχέτιση ανάμεσα στην προλεταριοποίηση των αρκετά καταρτισμένων και σχετικά καλο-πληρωμένων μεσαίων στρωμάτων και την ανάπτυξη της επικοινωνιακής/πληροφοριακής τεχνολογίας. Ο χρυσός κανόνας των προηγούμενων περιόδων ότι η (επίσημη) εκπαίδευση αυξάνει τον εθνικό πλούτο και εκτοξεύει την ατομική επιτυχία έχει χάσει κάθε ισχύ. Κάτι τέτοιο οδηγεί απ’ τη μία πλευρά στην επιμονή για αναγνώριση των εργασιακών προσόντων και απ’ την άλλη στη ριζοσπαστικοποίηση της κριτικής των κοινωνικών σχέσεων. Απ’ την σκοπιά του κεφαλαίου η λύση βρίσκεται στην άμβλυση της “ακαμψίας” της αγοράς εργασίας. “Ακαμψία” στη γλώσσα των αφεντικών σημαίνει οτιδήποτε ορθώνει αντιστάσεις στη “φυσική” εξέλιξη της ρύθμισης των συνθηκών εκμετάλλευσης: συλλογικές συμβάσεις εργασίας, αυξήσεις μισθών και αποζημιώσεις απόλυσης.

Η συσχέτιση του κινήματος της Ισπανίας με τα κινήματα της Βορείου Αφρικής είναι σαφώς κατανοητή. Κι εκεί, όπως στην Ισπανία, η διεθνοποίηση της παραγωγής και των αγορών έχει περιστείλει σημαντικά τα περιθώρια για ένα μοντέλο συσσώρευσης βασισμένο στις εξαγωγές. Οι δημογραφικές πιέσεις στη Βόρεια Αφρική και η έκρηξη της φούσκας της αγοράς ακινήτων στην Ισπανία συνέπεσαν με την παγκόσμια κρίση. Αυτή η διαδικασία επιτάχυνε την προλεταριοποίηση των μεσαίων στρωμάτων και εγκλώβισε τις νέες γενιές εργαζομένων στις σκληρότερες συνθήκες εκμετάλλευσης. Εδώ κι εκεί, το κίνημα έχει δυο ψυχές. Η μία κυριαρχείται απ’ την απειλούμενη μεσοία τάξη και την προσανατολισμένη προς την καριέρα “νέα γενιά”, αμφότερες απ’ τις οποίες στοχεύουν στον εκουγχρονισμό των πολιτικών δομών και τη νοσταλγική αποκατάσταση του κεϋνσιανού κράτους πρόνοιας. Η άλλη συγκροτείται απ’ τα προλεταριακά κομμάτια του πληθυσμού και τη νεολαία που δεν έχει δυνατότητες “κοινωνικής ανόδου”. Αυτοί αναζητούν την κοινωνική δυναμική για να ανατρέψουν τις υπάρχουσες κοινωνικές σχέσεις. Προς το παρόν αποτελούν κομμάτι μιας συμμαχίας, ως μέρος ενός είτε πατριωτικού είτε “δημοκρατικού-πασιφιστικού” μετώπου δράσης. Όσο όμως η πρώτη ψυχή κυριαρχεί επί της δεύτερης, το κίνημα δεν θα προχωρήσει πέρα από μια προσομοίωση επανάστασης ενάντια σε μια προσομοίωση δημοκρατίας.

Wildcat no.90, καλοκαίρι 2011

Το πρωτότυπο βρίσκεται στο wildcat-www.de και ολόκληρη η μετάφρασή του στο skya.espin.net

Το έντυπο που κρατάτε στα χέρια σας είναι αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας και εκδίδεται με ευθύνη της Σ.υνέλευσης για την Κυ.κλοφορία των Α.γώνων.

Η Σ.ΚΥ.Α. είναι μια συνέλευση ανθρώπων που προέρχονται από διαφορετικές κοινωνικές και πολιτικές εμπειρίες. Τι κοινό έχει μια σερβιτόρα με ένα φοιτητή; Ο πληροφοριακός εργάτης με την μετανάστρια καθαρίστρια; Ο ομοφυλόφιλος άνδρας μ’ ένα άνεργο; Τι σχέση έχει η ΣΚΥΑ με τους άλλους εκμεταλλεόμενους-καταπιεζόμενους; Μια απάντηση έχουμε να δώσουμε: τους μικρούς και μεγάλους αγώνες που ξεσπούν εδώ κι εκεί. Αυτή την πραγματική κίνηση των κοινωνικών ανταγωνισμών μας ενδιαφέρει να κατανοήσουμε, να κριτικάρουμε, να αναδείξουμε και να διαδώσουμε, σ’ αυτές τις σελίδες. Με γνώμονα τις ανάγκες και τις επιθυμίες μας. Για την αλλαγή των καθημερινών μας σχέσεων. Για την κοινωνική απελευθέρωση.

Η συνέλευση πραγματοποιείται κάθε Κυριακή στις 7.00 μ.μ. στο Αυτόνομο Στέκι (Ζωοδόχου Πηγής 97 και Ισαύρων).

Σ.υνέλευση για την ΚΥ.κλοφορία των Α.γώνων - skya.espin.net - skya@espin.net